

Atsiliepimai į

- **LR ambasados Vokietijoje,**
 - **Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos** ir
 - **internetinės svetainės *langas.net***
- organizuotą apklausą

Protų ir talentų nutekėjimo tema

Apklausa išplatinta 2005 m. birželio mėn. *Lietuvos studentų užsienyje elektroniniame klube* (LSU EK). Buvo prašoma atsiliesti į šiuos klausimus:

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?
2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomenę, kitais studentais iš Lietuvos?
3. Kokiais būdais jus pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?
4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)
5. Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nutekėjimą"? Kokių žingsnių lauktumėte?
6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Anonimizuotų atsiliepimų kalba netaisyta. Šį dokumentą rasite svetainėje www.langas.net

1. Airija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Del mažesniu mokesčiu, didesnio atlyginimo, laisvesnės visuomenės, susipažinti su kita kultūra.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Taip, intensyviai.

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Internetu, informacijos trūkumo nėra.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Grįžčiau Lietuvos ekonomikai daugmaz pasiekus išsivysčiusiu šalių lygi arba gaves pozicija finansiskai atitinkancia dabartine pozicija. Dideli mokesčiai yra esmine kliūtis gauti toki atlyginima. Popieriuje gavus toki pati atlyginima, del dideliu mokesčiu Lietuvoje į rankas tektu dvigubai maziau negu Airijoje.

5. Kaip Lietuvos valdžia turetų reaguoti į "protu nutekejima"? Kokiu žingsniu lauktumete?

Laukčiau didesnes ekonomines laisves ir mažesniu mokesčiu.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Man tai neaktualu.

2. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Išvykau į Miuncheną rašyti disertaciją iš technologijos mokslu. Priežastis Nr.1: technologijos mokslu (Elektrotechnika, Fizika) lygis Miunchene yra labai aukštas. Priežastis Nr.2: mokslo asistento atlyginimo pilnai užtenka pragyventi, neužsiimant pasaliniais dalykais (darbu firmose), kas Lietuvoje yra savaimė suprantamas reiškinys.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Praktiskai nepalaikau, nes Miunchene yra tik vienas kitas lietuvis dirbantis mokslininko darba.

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Palaikau glaudžius ryšius su VGTU, kuri ir esu baigęs. Taip pat dalyvauju konferencijose Lietuvoje. Manau dideliu problemu čia nėra, jeigu yra noras nenutraukti ryšio su mokslo žmonėmis Lietuvoje.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Kolkas ne. Kadangi mano srityje Lietuvoje negalėčiau rasti mano kvalifikacija atitinkancio darbo (moksliniai tyrimai ir vystymas elektrotechnikos ir elektronikos pramonėje (Siemens, EADS, IABG, BMW, Daimler)). Lietuvoje praktiskai nėra firmu gaminanciu produktus panasius į auksciau nurodytu firmu gaminamus produktus. Universitete irgi butu sudetinga dirbti del labai silpno darbuotoju apmokejimo.

5. Kaip Lietuvos valdžia turetų reaguoti į "protu nutekejima"? Kokiu žingsniu lauktumete?

Pradžioje, valdžia padėti neturi. Ji turi netrukdyti atsigausti arba atsirasti dideles pridetines vertes produktus gaminancioms firmoms. Tada problema savaimė išsispres. Mokslas be pramonės nereikalingas. Jis turi atnešti ekonomine nauda ir pranasuma EU rinkoje Lietuvos firmoms. Tada universitetai irgi galės bent iš dalies patys užsidirbti iš projektu, kurie ateis iš pramonės.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Manau daug dirbdami ir rodydami pavyzdi vokieciu studentams, kad musu svietimo sistemos lygis nera blogesnis uz vietini.

3. Sveicarija

Esu teises krypties doktorantas Liucernos universitete, Sveicarijoje. Salia to, dirbu toje pacioje institucijoje moksliniu asistentu.

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Iniciatyva tai daryt atejo ne is mano, o is uzsienio puses.

2. Ar, ir kaip, palaikote rysy su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Taip. Bendrauju ivairiomis formomis. Bent jau siuo metu galiu sakyti, kad meginu viena koja laikyti Vilniuje.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Daugiausia internetu. Taip pat bendraujant su kolegom, gyvenanciais Lietuvoje, seima, draugais. Stengiuos ir pats kuo dazniau nuvykti i Lietuva. Truksta aiskios Lietuvos valstybes ir kitu instituciju, iskaitant universitetus, politikos i uzsieni isvykusius gabiu zmoniu atzvilgiu. O jei kalbant ir apie bendresnius dalykus, tai tiesiog samoningesnes Lietuvos uzsienio, o ir vidaus, nes jos gi tiek susijusios, politikos.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Taip. Gal tiksliau butu pasakyti: tikiuosi. Bent jau kada nors ir kokia nors forma. Noras grizti grindziamas ne tik "argumentais", bet didele dalimi itakojamas ir jausmu. Apie plusus ir minusus galim butu kalbeti be galo, nemanau, kad cia tam vieta.

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Koku zingsniu lauktumete?

Reiketu pradeti nuo pradziu: ji apskritai turetu PRADETI rimtai reaguoti. Tai yra, visu pirma, apskritai isisamoninti, kad tai yra kazkas, kas jai galbut turetu rupeti, ypac zvelgiant is ilgalaikes perspektyvos. Tokio suvokimo nesant per anksti kalbeti apie sekancius zingsnius.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

Mano suvokimu, ji tai daro nuolat. Vien jau savo buvimu ir veikimu ten.

4. Vokietija

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Isvykau i Vokietija, Göttingen Universiteta pries 6 metus su tikslu studijuoti vokieciu filologija. Po semestro likimas nubloske i zurnalistika, ten ir likau. Tikslai buvo svieciamojo, o ne financinio pobudzio.

2. Ar, ir kaip, palaikote rysy su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Nelabai. Göttingen'e bendruomenes nera, studijuojanciu tap pat nedaug. Kadangi pati dirbau "International Office" zinau dauguma cia esanciu studentu (taip pat pagal Erasmus programa atvykstanciu). Patys lietuviai Göttingene nera sudare bendro rato.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Pirmiausia internetas. Kiekviena diena skaitau "Lietuvos ryta". Daznai gaunu is artimuju laikrasciu ir zurnalų. Rysys su draugais ir seimos nariais Lietuvoje.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Baigiu savo studija si rudeni. Galimybes gauti gerai apmokama darba Lietuvoje labai mazos. I Lietuva gristi be abejo noretusi, deja, nenoriu ryztis tam, jei reiks gyventi is minimalaus atlyginimo. Nemanau, kad tai materialus pozioris: as turiu dvi specialybes ir kalbu keturiomis kalbomis - noreciau kaip ir visi kiti atitinkamo ivertinimo. Bandysiu ieskoti pasiulymu, bet esu realiste, ju bus nedaug. Planuoju arba likti Vokietijoje, arba ieskoti laimes kitur. Keturis metus dirbau su uzsienieciais, labai megstu kulturini darba, todėl nebaisu ieskoti galimybiu tolimesnese salyse.

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Kokiu zingsniu lauktumete?

Grize studentai is uzsienio atsitrenkia i siena. Jie nereikalingi privacioms firmoms, nes pas mus pacius apstu savu specialistu, o dirbti vyriausybeje, ministerijose ir t.t. neimanoma. Visur sedi "savi zmones", kurie daugeliu atveju ne tik nekompetetingi, bet ir pasenusiu paziuru, nes savo darbo metodika mokesi giliame socializme. Grize jauni, issilavine ir energingi zmones nusivilia tokia politika. Nei vyriausybe, nei seimas nesidomi siais klausimais. Valdzia jau seniai zino, kad "protai nuteka", bet iki siol nebuvo imtasi ne vieno zingsnio ka nors pakeisti. Atleiskite, bet vien diskusija prie apvalaus stalo nieko nepakeis. Reikalingi atitinkami istatymai, garantuojantys darbo vietas uzsienio studentams, reikalingi atlyginimu didinimai... Mes studijuodami uzsienyje uzdirbame daug daugiau negu dirbdami pilna darbo diena Lietuvoje. Argi tai ne ironija ir pajuoka is mokslo??? Vien tik musu norai ir pasiulymai politiku poziorio nepakeis. Kol musu valdzia bus sudaroma ir populistiniu partiju, kuriu nariai kiekviena diena isitraukia is kandalus, kurie neatskiria valstybinio darbo ir privataus verslo, musu valstybeje niekas nepasikeis. Turi keistis politikos pozioris i zmogu kaip valstybes turta!!!

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

Lietuviska studentija jau seniai prisideda prie to. Pavyzdziui, musu universitete as rengiau paroda apie Lietuvos krepsini. Atidarymo vakare buvo rodomas "Eurolygos" finalas 1999 ir skanaujami lietuviski patiekalai. Praeitais metais Lietuvai istojus i Europos Sajunga universitetas renege triju dienu svente. Joje Lietuva turejo viena is didziausiu stendu, kuriame mano inciatyva buvo parsisti zurnalai, borsiuos, knygos ir Lietuvos (kai kas is universitetu). Musu stenda puose asmeniniai plakatai, krepsinio nuotraukos. Mano pristatyma apie Lietuva Power Point pagalba kolegos bei studentai ivertino kaip viena geriausiu. Nepamirstant ir parodyto "Skrydzio per Lietuva". Ta pati vakara Lietuvos stalas buvo gausiausias desromis, kumpiais, suriu, duona, saldumynais... Jis buvo ir pats populiariausias. Sulaukeme daug komplimentu! Deja, nei is ambasados Vokietijoje, nei is Uzsienu reikalu ministerijos jokios pagalbos ar patarimo nesulaukeme. Paskambinus i Berlyna buvo nedraugiskai pareiksta, kad kultura musu ambasada neuzsiima... Mhm! Vokieciu ambasada Lietuvoje, nors ir neatsakinga uz tokius uzklausimus, mielai nurode kitas organizacijas, kurios renka bei suteikia informacinius zurnalus ir panaciai... Apie Lietuva rasiau ir ne viena straipsni universiteto zurnale, laikrastyje. Is manes eme interviu miesto laikrastis. Lietuvos vardas as garsinu 6 metai. Man tai idomu ir svarbu. Kiti lietuviai turetu taip pat imtis panasios iniciatyvos. Deja, musu tautieciai daznai abejingi bet kokiam kulturiniam entuziazmui....

5. Italija

Esu tarptautines prekybos studente Bergamo (Italija) studente.

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Studijavau Vilniau Universitete, ir mano ex-studijomis buvau labai nusivylusi, nes nemaciau jokios ateities.

2. Ar, ir kaip, palaikote rysis su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Ne, nes mano ziniomis esu vienintele lietuve studente siame mieste, pazistu kitas dvi lietuves dirbancias, bet nepalaikau glaudziu rysiu.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Paraso draugai, pazistami ir giminaiciai is lietuvas. Gaila, kad visa informacija esu priversta skaityti internete-universitete, o ne namuose, kur tureciau daugiau laiko.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Noreciau, jei buciau tikra, kad dirbsiu tarptautineje aplinkoje ir jeigu galeciau testi studijas. Kadangi, man liko dar du metai studiju, manau, kad situacija pasikeis, tad dar neplanuoju nei sugrizimo, nei pasilikimo.

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Kokiu zingsniu lauktumete?

Keisti svietimo sistema, nes, mano nuomone, bent jau Vilniaus universitetas nuvilia dauguma labai protingu studentu, ipratina studentauti, bet ne studijuoti.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje? priklausu nuo to, kokio tipo ta stipendija:)

6. Vokietija

esu 20metis 2 kurso ekonomikos studentas Hamburgo universitete ir pabandysiu trumpai, bet aiskiai atsakyti i suos klausimus.

1. Isvykau i Vokietija, nes cia is studiju galima pasiimti daugiau nei Lietuvoje. Ka Vokietijoje ismoksti per 2 metus, Lietuvoje ismoksti per 4 metus. Kodel? Nes per tuos 4 metus turi 2 metus tuos pacius (daugiau maziau) dalykus kaip ir Vokietijoje, o kitus (pirmuosius) 2 metus turi ivairius bendrojo isilavinimo dalykus. Lietuvos sistema yra grazi, taciau kaip ir socializmas (grazi ideja, bet...neveikia), ji neveikia. Studentai ir net destytojai ziuri i tuos bendrojo lavinimo dalykus kaip i nereikalingus ir nesvarbius. Vos ne vos yra istempiama "ant 6", gauni iskaita ir ramu. Tai ar verta toliau gyventi grazioj sistemoj, kuri neveikia?..Taigi isvaziavau cia, nes taip laimiu laiko- o rinkos ekonomikoje tokie jauni specialistai yra kaip deimantai grynuoliai.

2. Griztu i Lietuva pakankamai daznai, su draugais, kurie pasiliko Lietuvoje arba isvaziavo kur kitur studijuot palaikau rysi visom imanomom priemonem.

3. Informacijos uztenka- turiu namie interneta, todėl galiu kiekviena diena skaitineti delfi, omni ar bernardinus.

4. Taip, zadu. Kadangi cia po 5 metu gaunamas magistras, zadu grizti i Lietuva ir stoti i doktorantura VU. Tikiu, jog turiu ka duoti studentams, todėl noreciau salia darbo padestyti universitete. Po doktoranturos, planuoju keliems metams vaziuoti i Briuseli dirbti ES institucijose. O po to vel i Lietuva visam laikui. Nenoriu kur kitur gyvent, nes Lietuvoje jaučiuos geriausiai, tai mano kultura, mano žmones, o tai yra daugiau nei +1000 euru atlyginimo. O bet kokiu atveju grizes noriu dirbti politikoj, nes tai ka as matau Lietuvoje manes TIKRAI nepatenkina.

5. Lietuvai SIUO METU sulaiykty proto nutekejima yra beveik neimanoma. Kadangi dar turi praeiti laiko, kol susilygins atlyginimai ir pan ir t.t. O beje- kad zmogus isvaziuoja i uzsieni, kad ir 10-ciai metu yra net GERALI. Taciau..Lietuvos valdzios pirmoji uzduotis turetu buti ne varzyti ar kaip kitaip agituoti pries zmoniu isvaziavima, o padaryti viska, kad žmones griztu. Kaip jau ir minejau- isvaziavimas yra net geras dalykas, nes tavo akiratis prasiplecia, ismoksti daug kitu dalyku, kuriu nebutum ismokes sededamas vienoj vietoj. Jei zmogus gauna issilavinima kitos valstybes saskaita ir po to grizta i Lietuva, tai gal ir ne pasaulietiska, taciau Lietuvai, tai butu isganymas. Taigi valdzia turetu PIRMU PIRMIAUSIA panaikinti pelno mokesti griztantiems is uzsienio lietuviams. Konkretus pavyzdys. Pazistama jauna seima, apie 5-7 metus gyveno Airijoje. Issilavine žmones, Airijoje pasieke nemazai, uzdirbe daug pinigų, norejo grizti i Lietuva visam laikui, pasistatyti nama, atsidaryti savo restorana ir pan ir t.t. Taciau suzinoje apie sokoladinius 33% pelno mokesciu, liko Airijoje ir nusprende nebegrizti. Po tokio pavyzdzio man atrodo nebereikia komentaru..

6. Mano pavyzdys- salia studiju dirbu Philipso gamykloj. Ten esu vienintelis lietuvis. Taigi esu kaip ir Lietuvos reprezentantas. Kadangi esu darbustus, ambicingas bei patikimas, todėl sefai mano, jog ir kiti lietuviai yra tokie. Taigi koks pasirodai kitiems žmones, tokios ir asociacijos kyla su Lietuva.

Pats labai norejau vaziuoti liepos pirmomis dienomis i ta diskusija, taciau kadangi tuo metu man sesija, niekaip negaliu istrukti. Tikiuosi, mano atsakymai bus naudingi ieskant budu pagerinti padeti..

7. JAV

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Nes Lietuvoje nebera mokslo !!! Yra tik seniausi universitetai su seniausia profesura.

2. Ar, ir kaip, palaikote rysius su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Taip, palaikom ryshius, kiek galim ir kiek laikas leidzia.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Visais imanomais: internetas, televizija, radijas.

Informacijos is Lietuvos netruksta. Manau truksta atvirkstines informacijos, t.y. esantiems Lietuvoje apie tai ka gali pasiulyti isvyke i uzsieni ir bendro suvokimo kas yra mokslas ir kaip jis galetu buti naudingas.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Neplanuoju, bet labai noreciau. Deja, manes niekam nereikia.... Pries savaite lankiausi Lietuvoje. Teko baisiai nusivilti suzinojus kad baigusiam PhD universitetas gali pasiulyti 200 LTL atlygi, kai tuo tarpu hab. dr. prof. (ir t.t.) baiges 1964m Maskvos universiteto politekonomika gauna 4000 LTL. Tai yra graudu...

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Koku zingsniu lauktumete?

Reaguoti? Paprastai... sudaryti patrauklias salygas (Lietuvos mastais) gryzti.... Reiketu ne deklaruoti prioritetus, o juos igyvendinti.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

Vien musu buvimas uzsienyje, studijavimas universitetuose, dalyvavimas konferencijose, moksliniai straipsniai populiarina Lietuvos varda.

8. JAV

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Geresnes salygos vykdyti mokslinius tyrimus, geresni moksliniai resursai, bibliotekos etc. negu Lietuvoje. Didesne tikimybe gauti darba uzsienyje turint tos salies diploma.

2. Ar, ir kaip, palaikote rysius su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Palaikau, bet tik per asmeninius kontaktus.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Dazniausiai per interneto ziniu tinklalapius.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Siuo metu dar nezinau. Jei pavyktu Lietuvoje gauti adekvaciai apmokama darba pagal specialybe, tai turbut grizciau.

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Koku zingsniu lauktumete?

Skirti zymiai daugiau lesu mokslo ir studiju pletrai. Geriau finansuoti aukstasias mokyklas. Prioretizuoti moksliniu tyrimu svarba.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Gali greitai ir kvalifikuotai paaiskinti, kur yra Lietuva geografiškai, pabrėžti, kad Lietuva nėra Lenkijoje ar Rusijoje, ir kad angli kalbos akcentas, su kuriuo daugelis lietuvių studentų sneka, nėra vokiskos kilmės. (Na čia aš sneku apie JAV kontekstą :))

9. Lenkija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

neturėjau užtektinai pinigų studijuoti Lietuvoje (nors labai norėjau!) o Lenkijoje, kur studijuojau, gavau stipendiją už mokslinius pasiekimus už kuria gyvenu.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Internetu. Atvažiuoju Lietuvon kartą nuo karto.

3. Kokiais būdais jus pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Internetas. Trūksta laiko susipažinti su visa mane dominančia informacija.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Iš pradžių norėjau, tačiau dabar jau nežinau, ko gero mano vaikinai nenoretų iskelti su manimi mano tėvyne... Be to ner perspektyvu, be pažinčių gero darbo negausiu Lietuvoje.

5. Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nutekėjimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Finansinės paramos studentams. Tokios, kad realiai galima būtų iš pinigų gyventi. Nepotizmas varytis iš Lietuvos!

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Tobulejant ir besimokant.

10. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Mano srities kokybinė mokslinė veikla buvo neįmanoma Lietuvoje dėl lėšų stygiaus. Kad gauti finansavimą iš vietinių Lietuvos fondų, reikia turėti užtikrintą "užnugarį" tuose fonduose... Kad pretenduoti į paramą iš ES, tenka konkuruoti su užsienio mokslininkų grupėmis. Kadangi mokslinė veikla Lietuvoje jau kokius 20 metų išgyvena nuosmukį, tenka išvykti svetur..

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Palaikau per LSU elektroninį klubą

3. Kokiais būdais jus pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Ziurint kokią informaciją...Reikalingas žinias apie Vokietijos lietuvių bendruomenės veiklą randa internete. Palaikau ryšius su kolegomis Lietuvoje. Jie kartais atvyksta stazuotis į maniską universitetą (pagal Erasmus/Socrates programą detytojams. Turiu pastebėti, kad kai kurių aukštųjų mokyklų rektorai mėgina nelegaliai pasisavinti tam skirtą lėšų dalį...). Tai gi, didelė dalis informacijos apie aukštojo mokslo situaciją išgirstu iš pirmųjų lūpų.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai).

Planuoju grįžti, nes tai mano tėvyne. Psichologinė aplinka darbui yra žymiai mielesnė Lietuvoje. Tačiau per artimiausius pora metų tikrai taip neatsitiks. Labai dažnai kisa koja sovietinis aukštųjų mokyklų vadovų mentalitetas, juokingi mokslininkų atlyginimai (už kuriuos neįmanoma pragyventi).

5. Kaip Lietuvos valdžia turetų reaguoti į "protu nutekejimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Didele problema Lietuvoje biurokratinio valdininkų sluoksnio nerangumas ir nenoras dirbti geriau, prarasti nelegalias pajamas. Aukštasis mokslas Lietuvoje orientuotas ne į kokybę, bet į kiekybę (studentų skaičiu). Nei valstybėje, nei universitetuose nėra uždarnos akcinės bendrovės, kurioje tvarkaisi kaip savininkas. To daugelis mūsų politikų ir vadovų nesupranta..

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Lietuviai yra mobilūs, simpatiški žmonės. Jie gerai ir kokybiškai dirba. Didele dalis vokiečių net nežino, kur yra ta Lietuva. Nedaugelis žino, jog mes kalbame ne rusiskai.. Studentai platina tą žinią apie Lietuvą, jos kultūrą, istoriją, žmones. Be to, labai svarbu pritraukti į Lietuvą stazuotems, studijoms kuo daugiau vokiečių studentų. Tai būtų stimulas mūsų aukštosioms mokykloms pasitempti, bei ilgainiui didinti Lietuvos mokytojų "klubą".

11. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Pirmiausia laimečiau ERASMUS stipendija ir studijavau kaip apsikeitimu programos studente. Studijuojant susipažinau su visiškai kita studijų kokybe, kitokiu studijavimu: studentas ir dėstytojas yra lygūs, bendraujama geriant įvairias nuomones (kurias laisvai galima išsakyti). Tokios saviraiškos laisvės, silto bendravimo ir studijų kokybės Lietuvoje tikrai nėra. Tai paskatino mane ištirti vieną Vokietijos universitetą, kur aš tikrai studijuoju, o ne klausau dėstytojo monologu skaitomą iš lapų. Čia studijuodama tobulėju kaip žmogus, nebijau klausti, nebijau nežinoti. Atsiveria didžiulės praktikos galimybės.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuviu bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Nepalaikau jokio ryšio su lietuviu bendruomene, nes tokios mano mieste nėra. Kitų lietuvių studentų irgi nepažystu

3. Kokiais būdais jūs pasiekiate informaciją iš Lietuvos? ko trūksta?

Skaitau laikraščius internete. Apie įvykius Lietuvoje elektorinių pastų praneša seima ir draugai.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Kolkas šio klausimo nesvarstau, nes studijuoti liko keleta metų. Nuo Lietuvos atbaido senamadiška ir korumpuota sistema: niekas nenori jaunu žmonių, seniai laikosi isikibę savo kedžių, inesti nauju veju ir ideju praktiskai neimanoma. Grizciau tik del seimos ir draugu. Daugiau manes ten niekas nelaiko.

5. Kaip Lietuvos valdžia turetų reaguoti į "protu nutekejimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Pirmiausia kelti studijų kokybę: kelti algas dėstytojams, kad universitetuose dėstytu ne sovietiniu laiku profesoriai, kurie seniai nebespeja su naujovėmis, o jauni dėstytojai. Nors tai tik maza dalis, kas vestu gerejimo link. Is esmes visa Lietuvos valdžia yra korumpuota ir idinga. Tikiuosi, kad po 10-15 metu i valdžia ateis nauja, demokratineje Lietuvoje gimusiu ir laisveje uzaugusiu, sovietines ideologijos nepersmelktu politiku banga. Is dabartines valdzios nieko nelaukiu, nieko nenoriu- kodel jie turi rupintis mumis, i uzsieni isvaziavusiais, kai jie nepasirupina Lietuvoje (dar) likusiais protais?

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

As didziuojuosi savo saknimis, kad esu darbscios, isdidzios, grazios salies piliete. To uztenka

12. Didžioji Britanija

1. Atsakydama noreciau pabrezti, kad tai mano pasirinkimas isvykti dirbti (ir tobulintis) i uzsieni nebuvo vien tiktai finansiniais sumetimais. Po diplomu iteikimo uoliai ieskojau darbo tris menesius pagal savo specialybe. Naudojau si darbinimo agenturu paslaugomis taip pat. Nepavyko. Tikiuosi nepasirodysiu nuobodi placiau aptardama si asmenini atveji- galbut tai pades geriau suprasti 'isvykeliu' pasirinkima.

2. Esu LSU bendruomenės narė.

3. Naudojuosi internetu.

4. Taip, planuoju grįžti atostogoms. Kodėl taip trumpam? Todėl kad, būdama užsienyje ir dirbdama padoru darba jaučiuosi įvertinta tiek finansiniu, tiek moraliniu požiūriu.

5. Labai teigiamai vertinu rodoma susidomėjimą šiam liudnam procesui. Pastebėta tendencija, kad išvyksta daug studentų pabaigusių ar bakalauro, ar magistratūros studijas. Gal reikėtų tuo momentu sudaryti palankiausias sąlygas motyvuotam idarbinimui, noretusi sulaukti bent kiek didesnio rodomo susidomėjimo tais nutekanciais. Jei kalbėti konkrečiau, tai noretiau aptarti savo konkretų atvejį. Baigiau magistratūros studijas KTU Dizaino ir Technologijų fakultete, įgyjau siuvinių dizaino ir technologijų specialybę. Žinojau kad bus nelengva susirasti darba be darbo patirties, kad teks dirbti už minimaliausia 500 litų atlyginimą. Pasirodo kad tai praktiskai daugeliu atveju sunkiai imanoma, visur kaip užburtas ratas: ieskai darbo? neturi patirties? negali gauti darbo. Tai kaip ta patirti įgyti... Tikejausi sudominti savo magistro darbu gana aktualia tema: atvairu panaudojimas vaikiskuose drabuziuose. Darbas įvertintas labai gerai, deju Lietuvoje tai nepasirode aktualu/svarbu net transpoto ministerijai:)

6. Manau daugeliu atveju mes jau tai darome- savo stropiu, uoliu darbu užsitarnaujame siuose krastuose padoria reputacija, tapoma tarsi mazi ambasadoriai savo saliai. Daznai man sako: jus lietuviai zinote kas yra darbas, o stai sie anglai- pritingi. Net lietuviskas trispalves galima pamatyti paciose neitikiausiose darbo vietose- pvz. vaziuojant pro laukuose dirbanti traktoriu.

13. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Geresnė edukacinė sistema nei Lietuvoje; daugiau galimybiu studijuoti ir veliau ieshkoti darbo; noras susipazinti su zmonem ish kitu tautu.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšius su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Taip.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

www.delfi.lt; tevai; LSU; truksta oficialios info apie stipendijas (t.y. scholarship), kurias ishduoda LR arba kitos institucijos Lietuvoje.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Taip.

5. Kaip Lietuvos valdžia turetų reaguoti į "protu nutekejimą"? Kokiu zingsniu lauktumete?

Pagerinti edukacinė sistema. Pradeti nuo mokytoju.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Labai daug. Kiekvienas lietuvis užsienyje turi jaustis kaip Lietuvos ambasadorius. Kiekvienas jo pasiekimas, poelgis, zodziai, mintis daug ka pasako apie Lietuvą.

14. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Studijavau germanistiką, 1999 metais gavusi privacia stipendija isvaziavau semestruui studijuoti į Vokietiją ir pasilikau.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryši su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Iš pradžių palaikiau, eidavau į lietuvių bendruomenės susitikimus, tačiau pastaraisiais metais ryšys visai nutrūko, nes nebera laiko ir poreikio.

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Informacija pasiekia per draugus, likusius Lietuvoje (irgi vienetai), per tėvus bei per internetą.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Neplanuoju, nes Lietuva man negalėjo ir negalės suteikti tokių galimybių, kokias man suteikė svetimą šalį (ir finansinę ir moralinę prasme). Turėčiau puikiai dirbti, apkeliauju po pasaulį, ko gyvendama Lietuvoje tikrai nebūčiau galėjusi sau leisti.

5. Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nuteikimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Sunkus klausimas, nežinau, ar valdžia sugebėtų išspręsti šią problemą, juk kiekvienas ieško, kur geriau, sustabdyti protų nuteikimą tikrai būtų sunku.

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

?

15. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Studijoms nebuvo pinigų, o tiek dirbti, kad užsidirbtum mokslams - buvo neįmanoma. Tačiau, reikėjo rinktis - arba tėvai parduoda butą ir gyvena palapinėje, ar visa laika nesu kysius, kad išvis galėčiau mokintis, arba susidedu daiktus ir vaziuoju į Vokietiją tiesiog savęs išbandyti! Ir ... visai neblogai sekasi, kas LT tikrai būtų nepavykę!!!!

2. Ar, ir kaip, palaikote ryši su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Vaziuoju autobusu, išgirsti liet. kalbą ir pasnekini. Arba draugai per draugus papasakoja, kad ir ta ir ta bendrabuti atvažiuo naują lietuvaitę, tai ir lekiam pažiūrėti ka gero atsiveže:)

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Informacija mus nepasiekia, matyt mes jai nereikalingi, kad ji mus neiesko. Va mes ieškom internete ir randam pvz. Lietuvos rytas ar siaip...A, dar mamai paskambinu tai papasakoja ka nors idomesnio apie politiką.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Po studijų grįšiu, pabūsiu 3 mėnesius ir nuspresiu kur geriau. Jei reikės kankintis už 600 litų Maksimajai gal geriau net negrįžti, ir jei vėl pazinciu ir "kysiu" reikės, tai net negalvodama apsisuksiu. Čia yra tvarka, vertinamos žinios, pazintys nereikalingos, finansiskai esi užtikrintas (ir ivertintas!). Galų gale, Lietuvoje geriausia tik atostogauti!

5. Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nuteikimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Reaguoti reikėjo, bet per daug jau nuteikėjo. Lai reaguoja, kad daugiau nenuteketų t.y. korupcijos panaikinimas, mokesciu už studijas sumazinimas arba tiesiog visiskas finansavimas (kaip gali vienisa 2 vaiku motina, gyvenanti bendrabutyje leisti savo vaikams studijuoti??? Ir patikekit, tokiu vaiku daug, jioe ne kvaila, jiems tiesiog atimamas sansas!) 6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje? Oi, mes populiarus su musu kriminalistika, bet velgi... o ka daryti vaikams kurie negali studijuoti (tiksliau valsybe neprileidzia), tik vogti ir zudyti. Viskas kas daroma del populiarumo, studentai daug kuo prisideda- reikia tik paziureti kokios paskaitos kada kur vyksta, ir festivaliai surengiami... Visa tai dazniausiai be jokio atligynimo, o jei kas finansiskai ir paremia-

daugiausia Vokietijos istaigos, LT lieka "vel uz borto", o butu juk visai nieko, jei koki nors studentu vakareli paremtu "Svyturio alus"! Prasom!

16. Suomija/Liuksemburgas

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Išvykau studijuoti, nes norėjau gilinti žinias (mokiausi magistraturoje), po to iskart gavau darbą pagal specialybę ir likau, nes darbo sąlygos, užmokestis ir tobulinimosi galimybės kol kas daug geresnės, negu galečiau tikėtis Lietuvoje.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Is pradžių gyvenau Suomijoje, palaikiau ryšius su Suomijos-Lietuvos draugija. Bendravome ir su kitais lietuvišiais studentais, vaziuodavome vieni pas kitus į svečius. Dauguma ryšių nenutrūko iki šiol.

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Internetu, per atvykstančius naujus studentus, kurie atveždavo spaudos ir pan.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Rimtai rengiuosi grįžti - pavasari dalyvavau konkurse į darbą valstybiniame istaigoje ir esu įtrauktas į rezervo sąrašą. Deja, pasiūlytas darbas buvo daug prastesnis negu galėjau tikėtis. Nemaciau jokių galimybių panaudoti savo įgytas žinias ir patirti bei dirbti už 800 Lt "ant popieriaus" Vilniuje. Galbūt ka tik universiteta baigęs žmogus ir desperatiškai neradęs darbo pastaruosius keletą metų ir būtų sutikęs, tačiau nemaciau jokių galimybių tobulėti, tad pasirinkau likti užsienyje.

Beje, labiausiai buvau nustebinta, kad neuztenka turėti diplomą, jis Lietuvoje nepripažįstamas, kol Studijų kokybės vertinimo centras jo neivertina. Tai tiesiai ne trumpiau kaip mėnesį (reikia skambinti vos ne kasdien ir maldaujant klausinėti, kada gi diplomai bus įvertinti! - sakau iš patirties) ir dar reikia mokėti 80 litų mokėti! Už ką?

Nesvarbu, kad prie diplomo yra pridėta apostilė ir diplomo priedas, ant kurio išvardijant konvencijas ir ES direktyvas parašyta, kad jis pripažįstamas visoje ES. Lietuvoje jo nepanaudos (gal Lietuvai negalioja ES direktyvos???) , kol nesumokėsi mokesčio. Ir koks darbdavys lauks mėnesį, o gal net du, kol diplomai bus įvertinti?

Cia taip studentai skatinami grįžti ir dirbti Lietuvoje? Manau, kad daug lengviau tą patį diplomą nunesti darbdaviui kitoje šalyje ir isidarbinti negu laukti, kol koks biurokratas viena graži dieną teiks ji "pripažinti".

5. Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nuteikimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Pirmiausia pereiti nuo žodžių prie darbų. Prieš rinkimus visi kalba apie "protų" sugrąžinimą, tačiau jokių konkrečių darbų nematyti.

Panaikinti dvigubą apmokestinimą. Tarkim, aš tikrai neturėčiau iš ko sumokėti mokesčių, nes dirbau studijuodama ir dirbau minimalu laiku, taigi, užsidirbdavau tiek, kiek man tada reikėjo pragyventi, ir gerokai pasispaudžiant, nes stipendijos negavau. Iš kur paimti antra tiek mokesciams? O tie, kas tikrai užsidirbo, pinigai išleis Lietuvoje, jie sugrįš kitais keliais.

Lengvinti diplomų pripažinimo procedurą, ypač ES universitetu išduotų diplomų arba tu diplomų, prie kurių pridėdamas priedas, kuriame išvardyti studijų reikalavimai ir kreditai ir pan. Nes absurdas, kad visoje ES automatiškai pripažįstami diplomai, Lietuvoje dar turi praeiti kažkokia keista pripažinimo procedūra...

Nebijoti žmonių, baigusius studijas užsienyje, jie turi naujos patirties (kalbu žiniu, darbo/ gyvenimo daugiakultūroje aplinkoje, darbo su naujausiomis technologijomis patirties), kartais gal net daugiau negu tie žmonės, kuriems jie dirbs, tačiau nereikia bijoti naujovių.

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Is pradžių gyvenau Suomijoje, palaikiau ryšius su Suomijos-Lietuvos draugija, aktyviai dalyvavau jos veikloje, kuria regionini Lietuvos klubai, padėjau keliems dailininkams surengti savo parodas Suomijoje, desciau lietuvių kalba, rengdavome informacinius renginius, kuriuose pasakodavau apie Lietuvą, turizmo galimybes, istoriją.

17. Liuksemburgas

1. Kodėl išvykote dirbti į užsienį?

del finansiniu sumetimu

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

skambinu į Lietuvą, bendrauju el. paštu, dalyvauju Liuksemburge lietuvių organizuojamuose renginiuose

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

internetu, iš Lietuvoje likusių draugu ir šeimos

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

taip, kai užsidirbsiu tam, kad galėčiau nusipirkti Lietuvoje butui, o taip pat - sukauptus profesines patirties, išmokęs kalbų, kad taptčiau idomi darbdaviams Lietuvoje

5. Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nutekėjimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

lengvatinių būsto kreditų jaunimui ir galimybes tuos kreditus išsimokėti bent per 20 metų

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

turbūt populiariausias būdas - teminiu vakareliu rengimas, tema gali būti šalies nacionalinė šventė, menininkų pristatymas, lietuviška virtuvė ir t.t.

18. Danija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Išvykau pagal studentų pasikeitimo programą. Po to pasilikau universitete, pasitaikius gerai progai daryti akademinę karjerą.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Taip, palaikau ryšį su lietuvių bendruomene, kartais nuo karto dalyvauju renginiuose.

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Informacija iš Lietuvos pagrįdė gaunu internetu. Nemanysčiau, kad yra kokiu būdu gauti pakankamai informacijos.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Taip, bet ne artimiausiu metu (artimiausi 3-5 metai). Jau pradėjęs akademinę karjerą, norečiau ją ir tęsti, tuo tarpu sąlygos akademinėi veiklai Lietuvos universitetuose dar vis gerokai prastesnės nei vakaru universitetuose (turiu uomeni uždavimai, administracini ir pedagogini kruvi). Grįžti dabar būtų nelabai prasmingas aukojimasis. Tikiu, kad tai keisis. Aš jaučiuosi turintis saknis Lietuvoje, taigi savo ateitį vis tik sieju su Lietuva.

5. Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nutekėjimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Kalbesiu apie "protus" universitetuose ir kitose mokslo ir švietimo įstaigose. Pagrindinis žingsnis - reformuoti Lietuvos mokslo ir švietimo sistemą, bei didinti finansavimą jai. Didinti finansavimą nekeičiant sistemos būtų didelė klaida. Noretusi sulaukti dienos, kai savo srities "mailing list" e gausiu pranešimus apie konkursus akademinėms pozicijoms Lietuvoje -- pozicijoms, kurios būtų patrauklios tarptautiniams mastyti. Natūralu, greitai stebuklu nepadarysi, bet galima pradėti nuo kryptingo mokslininkų mobilumo skatinimo, privataus sektoriaus investicijų į mokslą skatinimo (per mokescių lengvatas ir t.t.).

Sudaryti kazkokias isskirtines, "siltnamio" salygas sugriztantiems priestarautu atviros ir lygiateises visuomenes principams.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

As jau senokai nestudentas, bet manyciau geriausias populiarinimas tai nuosirdus darbas ir geri rezultatai savo pasirinktoje srityje.

19. Vokietija

1. i vokietija studijuot isvykau, nes norejau pagilinti savo vokieciu kalbos zinias, nes norejau susipazinti is arti su jos kultura, bei pasinaudoti man suteikta galimybe, be jokiu kalbos kursu (kuriuos uzsienečiai privalo lankyti) stoti ir istoti i universiteta. mane ta salis tiesiog trauke. o be to man pasirode, kad yra daug paprasciau studijuot ir gyvent vokietijoje, nei lietuvoje. kur studijos tiek kainuoja, kad as tuo metu nebuciau galejus sau leisti studijuot vilniuje, nes studentu gyvenimas lt nera priderintas darbui, o be to ir studentisku darbu nebuvo. ir dar, tas stresas po abituros, stojamieji, mandatines dienos ir t.t. buvo tiesiog per daug.

2. ir 3. su lt bendruomene palaikau ne tiek jau daug rysio. dazniausiai tai yra seni pazistami, klasiokai, ar tevai. is ju gaunu ir informacijos.

su lt bendruomene cia, stengiuos kuo labiau palaikyt rysy. o truksta paramos is valstybes, ar ambasados/konsulo. nes mes cia patys bandom virs vandens laikytis, bet jie mums per daug nesistengia padet. valstybe ir ne.

4. i lietuva sugrizt planuoju ir labai noriu, bet tik su viena salyga, kad manes tenai ne tik mokesciu inspekcija ar pan. lauks. ta prasme, kad as noreciau zinot, kur as griztu, kas manes TIKSLIAI laukia, kokios mano galimybės, mano diplomas- turi ar neturi verte. galu gale visi bjaurus mokesčiai. dabar as negaleciau grizt, nes turiu per mazai info, ir nezinau kas man gali teisinga, viena vienintele ir nepakartojama ja suteikt.

5. butu gerai, kad valdzia isvis reaguotu i proto nutekejimus. tada gal kazkas kazkada ir gautusi. manau, kad didziausia problema yra finansai ir bloga politika:) tiesiog nesuteiktos galimybės gyvent, studijuot. manau, kad sio proceso negalima butu pavadinti nepatriotizmu. bei sena nusistovejus santvarka ir visoki socialiniai momentai. pvz.: homoseksualumo nepripazinimas. (cia as labai daug ir nieko konkretaus i viena sumaliau)

6. as ir sutikciau, kad prie lt populiarinimo turetu labiausiai valstybe prisideti. o po to tik zmones, dori zmones. starka ar karunos sokoladas tikrai ispopuliarejo, o pati valstybe tik pagyrimais apie grazia gamta, kitokia kultura ir namu ilgesiu. manau tokia kalbos propaganda galima populiarinti lt. kitaip neisivaizduoju.

20. Vokietija

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzieni?

Isvykau, tam kad po metu Au-Pair programos pasiruosciau stoti i universiteta ir igyciau issilavinima, ko Lietuvoje mano salygomis butu sunku buve igyvendinti.

2. Ar, ir kaip, palaikote rysy su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Taip, palaikau. gyvenau 4 metus Baltijos Studentu bendrabuti, kur vykdavo kongresai: pabaltijieciu jaunimo ir lietuviu susitikimai. Susipazinau su Lietuvos atsovybes zmonemis, palaikau rysy ir domiuosi kas vyksta lietuviu bendruomeneje, Vasario 16 gimnazijoje. universitete kasdienybėje sukasi tarp 4-5 draugu lietuviu, rengiam kartais didesnius susiburimus: kaip kiausiniu marginimas, koncertas, ar kugelio balius.:-)

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Visa Informacija gaunu internetu, per žinias ir spauda. Nors šiaip nelengva rasti gerai surašyta informacija...

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Is dalies taip. priklausomai nuo asmeninės situacijos: šeimos kurimas, darbas... kuriu planus, ka veikciau Lietuvoj, turiu minciu grizti, manes tei nebaido, bet antravertus zinau, kad as pasikeiciau ir mano santykis su visoumene pasikeite. pavyzdziui grizus namo ieskant darbo, as neturiu jokio "pazystamu rato", nezinau, kokios mano galimybes rasti darba.

as niekuomet neismeciau idejos grizti,

5. Kaip Lietuvos valdžia turetu reaguoti į "protu nutekejimą"? Kokiu žingsniu lauktumete?

Atvirai sakant nezinau, cia butu labiau sociologams spresti, pagal visoumenines apklausas, ko zmones iesko, kas jiems svarbu ir tada imtis veiksmais tas idejas igyvendinti. manau lietuvoje gana brangus malonumas igyti aukstaji issilavinima neapsunkinant tevu kisenes. gal reiktuliberalesne, palankesne studiju sistema sukurti, kad studentai galetu salia dirbti, uzsidirbti savo studijom.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje

Labai daug: kiekvienas zmogus yra kaip ambasadorius reprezentuojantis savo sali, juolab studentai, kurie gyvena akademiskoj aplinkoj. esu pati daug kur atsovavus Lietuvai, todel manau, kad tai kiekvieno zmogaus inasas .

Per kultura zmones pazysta vieni kitus, todel reiketu platinti musu salies autentiskuma, tuo kas yra savita. mano viena is ideju buvo sukurti dainu ir soku rateli, nes Bonnoj yra gana daug jaunimo. isdalies tai priklauso ir nuo salies palaikymo savo pilieciu uzsienyje. tam galetu buti sukurti centrai prie ambasadu, zmones, kurie ne tik kaip iseivijos lietuviai, bet ir nauja karta galetu kartu kazka nuveikti, dabar gi ambasada Bonnoj atlieka grynai Formalia funkcija, bet kulturinio rysiu palaikymo pasigendu...

21. Norvegija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

1997 m. buvo galimybė gauti stipendija studijoms Norvegijoje (magistro). Po keletos metu pagal ta pacia programa isvaziavau testi studijas (doktoranturos). Pabaigus pastarasiais atsirado galimybė padirbeti (pagal specialybe ir issilavinima).

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Bendraujama darbiniais (su tam tikra dalimi) klausimais bei laisvalaikiu (savaitgalines isvykos, gimtadieniai, lietuviskos sventes).

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Internetas, zurnalai. Is esmes visa norima informacija galima gauti, tik Ambasada galetu aktyviau dirbti teikiant informacija ir naujienas toje salyje gyvenanciams tautieciams.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Esant bent maziausiai "padoriai" progai ar pasiulymui (darbas bent kiek pagal specialybe ir issilavinima) neplanuojame grizti i Lietuva. Ir nors labai truksta bendravimo su seima ir draugais, suvokimo ir jausmo, kad gyveni savo zemeje, bet "galimybes" Lietuvoje ir bendra ekonomine-kriminaline situacija Tevyneje visai nevilioja (bent jau kol kas).

5. Kaip Lietuvos valdžia turetu reaguoti į "protu nutekejimą"? Kokiu žingsniu lauktumete?

Teisybe pasakius, net nezinau nuo ko viska reiktu pradeti. Galbut bendrai reikia tvarkyti Lietuva "is pagrindu". Zmones turetu pasitiketi valdžia: matyti, kad valdžiai rupi paprastas pilietis: bent kol kas valdžia "neturi laiko" uzsiimti valstybes valdymu ir tvarkymu, nes puikiausiai "isnaudoja" savo darbo laiko skandalams: ziurint is paprasto piliecio poziciju nesimato jokiu konkrečiu veiksmu, nukreiptu visuomenes labui. Be to reiktu sutvarkyti elementarias salygas verslui vystytis: galbut zmones is uz juru mariu pradetu grizti i Tevyne ir dirbti Lietuvoje: kurdami darbo vietas ir mokedami mokescius. Taip

pat reiktu nors kiek sutvarkyti socialine apsaugos sistema: ar dar gali zmogus jaustis labiau nesaugus del siandienos ir rytojaus nei dabar Lietuvoje.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

Kasdieninis bendravimas su aplinkimais irodant kad Lietuvoje gyvena ne vien prostitutės ir nusikalteliai (bent jau toks ivaizdis susiformaves Norvegijoje). Padeti uzmegzti rysius tarp mokyklu, verslo imoniu, mokslo istaigu, kulturiniu mainu organizavimas. Straipsniai spaudoje (bent jau Norvegijoje, estai labai toli pazenge sioje srityje).

22. JAV

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

mano istrojia gan ilga, as is tikruju isvykau is lietuvos dar budama 16 metu (zaisti krepšini), o pasilikau net 12 metu. siuo metu esu doktoranturos studente university of wisconsin-madison, studijuoju ispanistika. o isvykau, todel, kad atrode, kad uzsienyje bus geriau, geresnes galimybes ir taip toliau. kartais net nesuprantu, kaip mane tevai tokia jauna isleido. bet tai irgi yra rodiklis tan tikro mentaliteto, ar nesutiksate.

2. Ar, ir kaip, palaikote rysi su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

palaikau rysi pagrinde su artimesniais draugais, kiek ju dar liko, pagrinde elektroniniu pastu. aisku, su tevais, telefonu. tiesa, siuo metu uzsiskau zurnala "nemumas" ir tokiu budu galiu sekti kulturini gyvenima lietuvoje. tuo esu labai patenkinta.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

kartais ka nors idomaus ir naujo paskaitau situose lietuviu studentu zinutese, kuriuose ir radau sita apklausa. bet grynai apie lietuva, mazai ten randu. apskritai, ten daugiausia buna tik visokie skelbimai apie darbus ar mokslus ir tie buna pagrinde darbai susije su informatika ir tiksliais mokslais. kartais kai pasiskaitai, tai atrodo, kad lietuviu humanitariai mokslai visiskai nedomina. kartais ka nors idomaus ganu is vilnius-madison sister cities organizacijos. jei tureciau daugiau laiko tai ir daugiau pasiskaityciau laikrasciu internete, tai visai paprasta ir lengvai pasiekiamas. o siaip, kad taip truktu ko nors, tai nepasakyciau, truksta tik gero noro ir daugiau laiko.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

grisciau i lietuva, jei ten galeciau gauti darba pagal specialybe (ruosiusi buti literaturos profesore) ir is kurio galeciau pragyventi. deja lietuvoje nera programu ar ketedru issivysciusiu iki tokio lygio, kad galetu pasiulyti ne tik uzsenio kalbos klases bet ir uzsenio literaturos. kada ir jeigu buna kokia galimybė destyti kalba, mano toks ispudis, kad yra atsivezami kokie laikini uzsenieciai, vietoj to, kad butu ieskoma lietuviu, kurie galetu lygiai ta pati darba atlikti. ypac dabar, kad tiek daug yra vazinejama po uzsenio salis. kita problema, mano atzvilgiu yra ta, kad dauguma jaunu zmoniu, kurie isvaziuoja studijuoti i uzsieni, ten ir susiranda poras. as pati asmeniskai esu istekejusi uz amerikono (o tokiu kaip as simtai, ypac moteru). tai reiketu, galbut tokiais atvejais galvoti ne tik apie pavienius "protus", but suprasti kad daznai jie turi ir kitas puses, kurios kartais buna, is tikruju pati didziausia kliutis sugrizti i lietuva. ar gali uzsenieciai tokiu atveju legaliai dirbti lietuvoje? ar yra sudaromos salygos i uzsenieciu "ikulturinima" (kalbos studijos, pavyzdziui)? gal kartais reiketu galvoti apie darbu suteikima ne tik pacia lietuviui, bet lietuviui ir uzsenieciui, nes vienaip ar kitaip, uzsienyje pragyvene lietuviai visada atsives su savim "bagaza"

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Kokiu zingsniu lauktumete?

protai nuteka ten, kur ju protai yra atitinkamai ivertinami, tad lietuvos valstybe, visu pirma, man atrodo turetu analizuoti savo pacios palitika, kas liecia "proto" vertybe: kaip lietuvos valstybe apibrezia "protas," kiek jis vertas, kam jis reikalingas ir taip toliau. "proto nutekejimas" nera vien tik lietuvos problema. amerika, viena is lyderiu siu "proto" surinkeju, gali pasiulyti zymiai geresnes gyvenimo salygas siems "protams". bet siuo atzilgiu, manau, kad konkurencija yra nelygeverte. tada, vadinas, turi buti kitu keliu ar budu, kuriais butu galima pasipriesinti siai konkurencijai. man atrodo, kad lietuva, net nezino, apie visus savo "protus." tikeciausi geresnio sistematisko lietuvisku "proto" sekimu, nes yra labai daug situ "protu" apie kuriuos visiskai niekas lietuvoje nezino. niekas nezino, ar

kartais atrodo, niekam nerupi. taip pat reiketu daugiau informacijos apie geras darbo vietas lietuvoje. vis girdime, kad tas "protas" nuteka, bet kazkodel nesigirdi apie tai is kur tiksliai jis nuteka. as girdziu apie gerus darbus lietuvoje, bet jie pavieniai, kartais laikini arba tik per pazystamus pasiekiami.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

ji prisideda prie lietuvos populiarinimo vien tik budama lietuviskoji. visi mano dragai zino mane cia kaip lietuve. bet gal geriau butu populiarinti lietuva pacioje lietuvoje, ar jums taip neatrodo?

23. Kanada

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Dvi priezastys:

A. Norejau daryti karjera moksle, biochemijoje. Nors ta laboratorija kur dirbau Lietuvoj (Virgio Siksnio lab. Biotechnologijos institute) yra viena is keliasdesimties laboratoriju dirbanciu pasauliniu mastu, vistiek, bendras biomedicinos mokslu lygis JAV yra zymiai aukstesnis nei kad Lietuvoj. Pvz., mano specializacija yra BMR spektroskopija. Tam kad ja uzssimti reikia specialiau prietaisu, vadinamu BMR spektrometrais (su darbinu dazniu 500-900 MHz), kainuojanciu 0,5-5 mln doleriu. Lietuvoje tokio prietaiso nera nei vieno.

B. Ekonomines priezastys. Doktorantas JAV is savo stipendijos gali puikiai pragyventi ir (nors ir kukliai) islaikyti seima. Lietuvoje, budamas bakalauriniu studentu, gyvenau skurdziai, ir situacija butu pasikeitus neitin daug magistraturoje ir doktoranturoje.

2. Ar, ir kaip, palaikote rysy su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Su kitais studentais rysy palaikau tik su tais, kurie mokosi tame paciame mieste ar universitete. Zinoma, palaikau rysy su senais draugais is Lietuvos, kuriu didele dalis yra studentai ir mokslininkai, tiek Lietuvoje, tiek uzsienyje. Su vietos lietuviu bedruomene rysio beveik nepalaikau. Kartais dalyvauju idomesniuose renginiuose, bet tokiu yra nedaug. Viena is priezasciu - as pats dar nesu apsisprendes, ar liksiu JAV/Kanadoj, noretusi gryzti jei ne i Lietuva, tai bent jau i Europa, pvz. Skandinavija, ko pasekoje jau tvirtai cia saknis ileidusiu emigrantu problemos man gan svetimos. Plius, senoji, pokario karta, ir ypac ju palikuonys, yra nutautejusi, kas velgi reiskia, kad man svetimos ju problemos, o jiems - mano. Na ir galu gale, as tiek as, tiek mano zmona esam ateistai, o daug lietuvisku bendruomeniu veiklos sukasi apie vietines parapijas - dar viena priezastis kodel mums ten nera ko veikti. Nuo ateinancio rudens mano vaikas bus pakankamai suauges, kad eitu i ikimokykline klase vietineje lietuviskoje sestadienineje mokykloje. Gali buti, kad pradesiui vaika leisti i ja, taigi siek tiek placiau prisijungsiu prie bendruomenes reikalu. Bet toji mokykla yra fiziskai toli nuo musu namu, nepatogi kelione; priedo, reikes dar paziureti, ar vaikai joje kalba lietuviskai (na, kad kalba, kol i juos ziuri mokytoja, tai neabejoju, kad taip; bet kiek pastebejau, be isimciu visi cia gime vaikai ir is Lietuvos atvyke vos pries 2-3 metus vaikai tarpusavy bendrauja 100% angliskai, taigi man dar nera akivaizdu, kad sugaise 2 val kelionei iki mokyklos mes gausime ka nors daugiau nei kad 5 min Lietuviskos kalbos su mokytoja ir 3 val anglisko kalbejimo su kitais vaikais).

Dalyvavau (praeityje - daugiau) ir dalyvauju ivairiuose internetiniuose forumuose, bene vienintelis tikrai svarbus tarp ju - uzsenio lietuviu mokslo forumas, ULMF.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Visais imanomais. Televizija - www.lrt.lt, www.tv.lt. Radijas - irgi kuo puikiausiai per interneta. Zinios - www.delfi.lt, kiti naujienu portalai. Anksciau skaitydavau ir lrytas.lt, kol internetine versija buvo atviresne, bet ju profesionalumo trukumas ir arogancijos perteklius mane nuo ju atstume nepriklausomai nuo to, kokia dali savo turinio jie rodo uz dyka internete.

Kadangi esu mokslininkas, tai informacijos apie mano profesine sriti (tiksliau - naudingos informacijos) bedruose ziniu portaluose nebuna. Cia puikus saltiniai yra ULMF, kazkiek - eLSU, ir taip pat nuolatiniai kontaktai su buvusiais bedradarbiais ir bendramoksliais - tiek lietuvoje tiek ir uzsienyje, per el. pasta ir tiesiogiai per periodiskus vizitus Lietuvoje.

Pastebejau, kad gan daug emigrantu skundziasi informacijos trukumu. Bent jau man tai netruksta.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Artimiausiu metu (3-4 metus) - ne. Žmona mokosi čia, o ir mano kontraktas dar galioja 3 metus. Iš principo - noretusi. Bet toli gražu nesu isitikines ar grysime.

Teigiami argumentai: Nostalgija - gimiaus ir užaugau Lietuvoj, tik ten aš jauciuosi namuose. Ten aš kalbu savo kalba, o ne svetima, su akcentu. Nesinori būti imigrantu - vistiek, kad ir kokia atvira būtų tos šalies visuomenė - busi antrarusis, o dauguma visuomeniu - ne tokios jau ir atviros. Didelis dalykas - savo tautybes išlaikymas: tam, kad jaustis pilnaverciu lietuviu ir YPAC, kad vaikai užaugtu lietuviai - būtina gyventi Lietuvoj. (Na, šio ir kitu panasiu "sociologiniu" teiginiu nereikia suabsoliutinti - visada pasitaiko nuostabių isimčių, ir pats pazistu bent jau viena žmogų, gimusi ir užaugusi JAV, bet tikrai toki, kuri drasiai galima vadinti lietuviu. Bet tai yra isimtys, statistiniai nukrypimai nuo vidurkio. Tokiu nukrypimu visada bus bet kokioje didelje žmonių grupėje - ir tai yra saunu, bet statistinis vidurkis yra lygus nautautėjimui). Dar teigiamas argumentas - ekonomine situacija is palengvo, bet gereja, manau, kad jeigu gryzčiau siandien - sugebeciau rasti toki darba (Vilniuje, ne provincijoj zinoma) kad skurdas i akis nebeziuretu.

Kas link darbo - teigiamas argumentas yra tai, kad po truputi ima rasti pinigų mokslo infrastrukturai, is ES strukturiniu fondu, ir kitu saltiniu.

Neigiami argumentai: zinoma suprastes seimos finansine padetis, nors, kaip jau rasiau auksciau - manau kad nebeskurstume. Bet vis tiek, prarastas materialinis komfortas turetu pasijausti.

Gatves nusikalstamumas - Toronte, kur gyvenu siuo metu, nors ir yra "prastu rajonu" - rizika buti apiplestam vidury nakties yra maza. Vilniuj gi i dantis gali gaut del to, kad kazkam prireike 10 litu. Velgi - situacija gereja, palyginus su tuo, kas buvo pries 10 metu, bet vis tiek yra dar bloga.

Biurokratija, korupcija. Skirtingai nei kad megsta vaizduoti vakarieciai ir ypac amerikoniai, pas juo korupcijos ir ypac biurokratijos tikrai nestinga. Bet nera tiek daug kaip Lietuvoj! Cia gal net neverta isskirti butent biurokratijos ir korupcijos - aplamai visas viesasis administravimas Lietuvoj silpnas (visose grandyse - nuo menkiausio valdininkelio rajono savivaldybeje, iki ministro pirmininko), ir kelmas zino ar kada nors pageres.

Na ir galu gale prieinu prie darbo reikalų. Jeigu noreciau Lietuvoj testi darba savo dabartineje srityje - baltymu BMR spektroskopijos - man reiketu is kazkur gauti 1 mln. doleriu BMR spektrometro pirkimu. Tai gal ir nebera 100% nerealu, esam pora zodziu persimete su buvusiais bendradarbiais, ir vienu metu buta minciu apie kazko panasaus pirkima. Bet tai butu tikrai labai sunku.

Kitas reikalas - kad man neuztenka tik šio vieno prietaiso. Man dar reikia ir visos biochemijos laboratorijos. Kur ja gauti? Vakaruose, moksla vyykdancios istaigos (universitetai, institutai) periodiskai rengia viesus konkursus naujoms laboratoriju vedeju (angl. "P.I." - Principal investigator) pareigoms uzimti - jeigu yra pinigų naujai vietai isteigti, ar darbo vieta atsilaisvino. Lietuvoj to nera, del dviejų priezasciu: a) nera pinigų steigti naujoms laboratorijoms; b) sistema yra uzdara, viesi konkursai nevisada skelbiami, kartais - jei ir skelbiami tai labai siaurame informacijos saltinyje (pvz, giliai paslepti universiteto www puslapio bruzgynuose ir dar skelbimelis "Mokslo Lietuvoje"). Vertinimo kriterijai irgi yra nevisada tokie, prie kokių mes čia vakaruose esame iprate, pvz. aukstai vertinamas "monografiju rasymas", kas dazniausiai reiskia "mokomoji priemone studentams mano katedroje", nors negali sakyti, kad vakaruose to visai nebutu. Dar didelis trukdys - idiotiska habilitacija, kuri kartais gali buti iskeliamas kaip reikalavimas pareigoms uzimti!

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Kokiu zingsniu lauktumete?

Protu nutekejima reikia stabdyti, nes salis netenka itin vertingu pilieciu. Tai yra žmones su aukstu issilavinimo lygiu, galintys dirbti aukstos kvalifikacijos darbus ir kurti dideles pridetines vertes produktus ar paslaugas - t.i. prisideti prie šalies geroves daugiau nei kad vidutinis artojas. Priedo, daznai tai dar yra ir aktyvesni pilieciai: nesugadinti sovietines sistemos ir laukiantys kol valdzia jiems i burna imes ismaldos kasni, o patys aktyviai norintys kelti savo gerbuvi ar kilti karjeros laiptais (siuo atveju - uzsienyje); ne "runkeliai" belaukiantys is dangaus su malunsparniu nusileiciancio geroves zadetojo, o samoningi pilieciai galintys reikalauti is savo isrinktu atstovu pragmatiskos politikos, skaidrumo, atskaitomybes rinkejui.

Kokiu zingsniu laukciau?

Bendrai:

Gerinti bendra ekonomine situacija. Gerinti viesaji administravima. Ar kas nors pasaulyje zino kaip tai padaryti? Deja, ne (jei kas nors zinotu - visi mes klestetume, ar ne?). Nemetyti ES strukturiniu fondu poilsio parku statybai ir keliu tiesimui. Bandyti prievarta pumpuoti pinigus i moksla ir aukstas technologijas (zr. zemiau)

Konkrečiai mano srityje:

Jei Lietuvos valdzia strategiskai kistu pinigus i moksla ir aukstas technologijas, pvz dosniai kofinansuodama ES parama, bandydama prisiviliuoti uzsienio firmas ivairiu lengvatu forma, idedama daug pinigų i pilnai irengtus su visa infrastruktura technologiju inkubatorius - trumpalaje perspektyvoj tai butu nuostolinga, bet ziurint i ateinancius desimtmečius - anksčiau ar vėliau pradetu atsipirkineti aukstos kvalifikacijos darbo vietu, aukstos pridetines vertes produktu pavidalu. Tokios darbo vietos zinoma butu puikus masalas nutekejusiems protams gryzti.

Deja, Lietuva yra skurdi salis, ir tokios prabangos sau negali leisti. O ir is tu pinigų kurie valstybes biudzete yra, Brazauskui kur kas svarbiau yra, kad Panevezio Statybos Trestas galetu uzsidirbti is valdovu rumu atstatymo, o ne uzsienio korporacijos is R&D tyrimu atliekamu Lietuvoje.

Kalbant truputi realiau, grynai akademinio mokslo srityje yra visa kruva darbu, kuriuos reikia nuveikti (ir netgu yra daug maz aisku kaip, nes tai yra paprasti politiniai ir administraciniai sprendimai):

A. Sutvarkyti svietimo sistema - nera reikalo tureti nei tiek aukstuju mokyklu, kiek yra dabar, nei tokio absutdiskai didelio kiekio studentu. Jei mokyklu ir studentu sumazetu tris kartus, pinigų kiekis vienam destytojui ir studentui patrigubetu, na ir studiju kokybe pakiltu - ne tris kartus zinoma, bet ir ir du kartai butu gerai.

B. Universitetus reikia pastatyti i savo vieta - dabar jie tik gauna pinigų is biudzeto ir klykdami apie savo laisve ir teises niekam neatsiskaito uz juos. Pinigus turi gauti visai ne universitetai, o 2 kategoriju zmones - studentai stipendijas ir mokslininkai grantus. Studentai is savo stipendiju islaiko save ir moka uz moksla, o mokslininku grantuose atskira grafa eina ju paciu algos bei angliskai vadinamas "overhead" - lesos universiteto administracinems ir infrastrukturos islaidoms. Overhead ir studentu mokesciai turi pilnai islaikyti universitetus.

C. Reikia besalygisko ir kuo greitesnio habilitacijos pasalinimo.

D. Mokslininku atestacija. Kaip tai daroma dabar yra blefas. Visi yra priversti kas 3 ar 5 metai daryti tas atestacijas. Amzinai visi yra peratestuojami ir toliau dirba (arba nedirba) savo darbus. Reiketu padaryti vienkartinę atestacija - isslavima universitetuose ir institutuose. Paskelbti atestacijos grieztus kriterijus (mokslinis produktyvumas vakaruose priimtinu lygiu) ir tikslus (ismezti nieko neveikianti prof. akad. hab. dr. Pirduliauska is jo darbo vietos, nes jos reikia jaunam ir energingam mokslininkui) 3-5 metus i prieki. Surinkti uzsieniecius ekspertus kurie ta atestacija atliks - jeigu darysime mes patys lietuviai - interesu konflikto nykstukineje 3 mln zmoniu valstybeje neisvengsime. Po grieztos atestacijos placiai paskelbti konkursa i atsilaisviniusias darbo vietas, su mintimi prisivilioti ir nutekejusius protus.

E. Paskirti 1-2 mln litu ir kasmet rengti viesa, placiai skelbiama konkursa irengti 2-3 laboratorijoms bet kurioj (nugaletoju pageidavimu) Lietuvoj esancioj mokslo istaigoj. Jei ziureti konkrečiai i protu nutekejimo problema, galima specializuoti - pasakyti, kad 1 is 3 nauju laboratoriju yra skirta isimtinai uzsienyje siuo metu dirbantiems kandidatams, o likusios 2 - bet kuriam Lietuvos pilieciui pasaulyje, nesvarbu siuo metu Lietuvoj ar uzsienyje.

F. Dar apie ES strukturinius fondus - kiek galima spresti is informacijos ULMF'e, Lietuvos biurokratai del kompetencijos trukumo ar aplamai samoningo sabotazo vilkina mokslines infrastrukturos pirkinu finansavima is siu fondu. Tokiu dalyku sviesoje klausimai "ka daryti?" yra beprasmiai - sitoj vietoj vietoj reikia viso labo kompetencijos ar saziningumo ir papraciausio padorumo, noro atlikti savo darba. Jeigu to nera - visos kitos idejos yra laiko gaisimas ir kliesediai.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

Kam to populiarinimo reikia? Ar mes dalyvaujame kokiam grazuoliu konkurse? Ar mums reikia populiarumu iveikti Latvija? Kam?

Mums reikia normalios salies kur mes ir musu vaikai galetume gyventi prasmingus ir pasiturincius gyvenimus, o ne "populiaros" salies. (NB: "prasmingumo" ir "pasiturejimo" eiliskumas - neatsitiktinis.) Jeigu rasant "populiarinimo" turima omenyje atvykstanciu ir pinigų leidzianciu turistu srautai - na ka gi, toks populiarumas yra gerai; bet tai yra ne musu reikalas, o turizmo bedroviu ir reklamos agenturu. Zinoma, jei manes kas klausia (buvo ir taip) ar butu idomu vaziuot paturistaut po mano sali - as neveju zmoniu salin ir savo sali pareklamuuju. Bet musu, studentijos ar "nutekejusiu protu", misija (jeigu jau bandyti tokia isivaizduoti - aplamai tai as esu individualistas ir nemanau, kad kas nors siame pasaulyje turi kokias nors ypatingas pareigas "tevynei", "tautai" ir kitiems lozungams) - buti puikiais savo srities specialistais, samoningais zmonemis ir aktyviais pilieciais, esant galimybei - gryzti gyventi i Lietuva ir susikurti ten sau (ir, kiek iseina prisideti, - kitiems) padoru gyvenima.

Taigi sioj vietoj gal jau reiketu parasyti, kad tapimo puikiu savo srities specialistu tikslu manau, kad jau uzteks rasyti si keliu puslapiu traktata, ir eiti dirbti savo tiesiogini darba.

Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Galvau, stipendija studijoms ir tokia būtų man buvo suteikta galimybė vykdyti studijas Vokietijos universitete ir gauti norimą diplomą. Išvykau norėdamas gauti aukštesnio lygio ir teisingą išsilavinimą. Vokietijoje universitete galima gauti gana naujas žinias be to bibliotekose yra pakankamai aktualios literatūros.

Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Kartais susitinkame universitete, bendraujama interneto pagalba.

Kokiais būdais jus pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Internetu ir telefonu. Informacijos netrūksta.

Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Taip. Manau, kad geresnis išsilavinimas galėtų būti efektyviau panaudoti Lietuvoje ir jos augančioje rinkoje. Be to Lietuvoje geru specialistu poreikis yra aukštas. Antras argumentas: sąlyga stipendijai gauti - po studijų grįžimas į gimtinę ir pagalba savo šaliai integruojantis į ES.

Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nutekėjimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Reikėtų ne tik didinti studentų skaičių, bet ir kelti deštytojų lygį, skatinti atnaujinti deštytojų dalykų žinių bazę ir pritaikyti šiuolaikiniam realaus profesinio gyvenimo reikalavimams. Papildyti bibliotekas ir aktualią anglų literatūrą.

Mano manymu, programa, remianti jaunu specialistų grįžimą į Lietuvą, būtų pravarti.

Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Studentai turi išsikelti į galvą, kad jie yra savo šalies garbės ambasadoriai. Kiekvienas jų veiksmas itakoja Lietuvos įvaizdį.

25. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

As studijuojau Vokietijoje. Kodėl? Todel, kad nusivyliau Lietuvos valstybe, kuri palieka jaunus lietuvių piliecius likimo valiai. Stipendijos Lietuvoje mazos, mokslas ir bendrabuciai brangus, studentisku darbu nera. O beto ir mokslo sistema Lietuvoje keista: kysininkavimas, deštytoju subjektyvumas ir t.t.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Ryšį palaikau pagrįdė tik su savo šeima ir draugais. Deje skrydziai į Lietuvą labai brangus, tai galimybė sugrįžti pasitaiko retai. Pokalbiai telefonu taip pa ne pigus. Pastas, ar tai būtų siuntinys ar laiskas, dažnai kažkur dingsta ir nepasiekia tikslo.

3. Kokiais būdais jus pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Apie Lietuvos padėtį sužinau iš interneto. Trūksta laikraščiu, televizijos, radijo.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Pro: 1. Gera darba galima gauti ir užsienyje ir Lietuvoje.

2. Lietuvos ekonominis lygis auga.

3. Tėvyne, nereikia jaustis svetimu.

Kontra:

1. Užsienyje studijos trunka ilgiau, tai reiskia, kad greitai gali būti per „senas“ Lietuvoje pradėti ieskoti darbo.

2. Socialines garantijos Vokietijoje geresnes.

3. Uzmokestis geresnis.

5. Kaip Lietuvos valdžia turetų reaguoti į "protu nutekejimą"? Kokiu žingsniu lauktumete?
Remkite, remkite ir dar karta remkite jaunus Lietuvos piliecius. Jauniems žmonės valstybės pagalba, tiek materialine tiek moraline, labai svarbi. Mes nenorim jaustis palikti vieni su nežinoma ateitimi.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?
Sito klausimo nesuprantu?!

26. Danija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Pasiūle stipendija, norėjau pamatyti kitus universitetus ir tikra mokslą

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Kasdien.

3. Kokiais būdais jus pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Internetas, radijas, televizija

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Taip. Ka itik pabaigsiu mokslus. Norisi, kad žmona lietuve būtų.

Minusai - nėra tyriminių centrų Lietuvoje, kuriuose galėčiau daryti tai, apie ką svajoju.

5. Kaip Lietuvos valdžia turetų reaguoti į "protu nutekejimą"? Kokiu žingsniu lauktumete?

Nepsichuoti apie tai daug, bet pasistengti, kad grįžtama būtų į normalią aplinką, kad mokesciai nespautu (dvigumas apmokestinimas).

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Na, gerai studijuojant, pirmiausia. Taip pat dalyvaujant visuomeninėje veikloje, gaminant lietuviškus valgius draugams :)

27. Olandija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

- per mažą algą ir tyrimų finansavimą universitete (KTU, VDU)

- aukštesnės kvalifikacijos mokslininkai, buvimas ten, kur vyksta pagrindinis "veiksmas"

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

- terdžiū iš mailing-listą akademinio darbo ir summerschool pasiūlymais

- padėdau organizuoti lįms vasara 2005

- prisidėjau rengiant kelis susitikimus exVDU ir VDU informatikos fak.

- dšiek tiek dalyvauju oib (olandijos lietuvių bendrija) mailing-list veikloje

- kartais pakonsultuoju likusius lt kolegas (arba nusiunėiu straipsnių)

3. Kokiais būdais jus pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

- spauda

- asmeniniai kontaktai

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

- taip, nes lt linksniau :-)

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Kokiu zingsniu lauktumete?

- keisti mokslo finansavimà (labiau á projektus)

- suteikti galimybæ jauniems mokslininkams konkuruoti su senais :-)

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

- jau vien bûdami ir ðà tà papasakodami prisideda prie lt populiarinimo

28. Suomija

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Isvykau studijuoti magistro i uzsieni po bakalauro baigimo Lietuvoje (1996 metais). Isvykau todel, kad buvo graudu ziureti i persenusiu destytoju kolektyva, tad studijavimas butu buves tiktai "del popieriaus", ne del ziniu. Buvau jaunas (22 m.) ir neturejau ko prarasti. Paprasciausiai priemiau sau issuki ir isvaziavau. Dar graudziau yra pasiziurejus dabar, kad vis dar tas pats destytoju ir fakulteto vadovu kolektyvas egzistuoja ir po siai dienai. Gaves magistro laipsni, likau dirbti salyje, nes Lietuvoje mano specialybes darbuotoju praktiskai nereikejo (rezultate - nei vienas is mano buvusiu kursiuo nedirba pagal baigta specialybe).

2. Ar, ir kaip, palaikote rysis su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Stengiuosi palaikyti su tais, kurie taip pat nori palaikyti rysius. Tiek su studentais, tiek su dirbanciaisiais. Susitikimai, pasedejimai, bendros sporto treniruotes karta i savaite, taipogi siuolaikines technologijos (elektroninis pastas, interneto pokalbiu kambariai) yra pagrindines rysiu palaikymo priemones.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Informacijos kanalai pasipyle atsiradus internetui ir mobiliam rysiu. Internetas - pagrindinis informacijos is Lietuvos kanalas. Daugumos radio stociu galima klausytis per internetà, ir netgi ziureti kai kurias tv laidas. Vienu metu uzsisakinejau ir laikrasti, deja, Lietuvos spaudos lygis - apgailietinai zemas, net save "oficiozais" vadinantys laikrasciai yra viso labo paskalu, skandalu bei nupirktu reklaminiu straipsniu kratiny. Visumoje sakyciau, kad ieskantiems informacijos apie/is Lietuvos netruksta.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Teigiami: Noras grizti yra. Tai paprasciausia gimtines trauka - sava kalba, kultura, papročiai, gimines saknys, senstantys tevai. Kol kas gyvenu, dirbu ir kraunuosi patirti uzsienyje su viltimi, kad ateis laikas ir atsivers industrija, i kuria ir as galeciau sugrizti, kad nenukeitu veltui mokslams praleisti metu metai.

Neigiami aspektai: Chaosas ir rietenos auksciausiuose valdzios organuose bei istatymuose sukelia neteisybes ir nepasitenkinimo karteli tiems, kurie nors kiek pagyveno realios demokratijos salygomis. Taipogi neskaidrus idarbinimo procesai, labai daznai paremti pazistamu rekomendacijomis ar protekcijomis.

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Kokiu zingsniu lauktumete?

Nelaukiu jokiu zingsniu. To nesustabdysi. To net neverta stabdyti. Tai susibalansuos savaime, palaipsniui pagerejus ekonominiam gyvenimui. Siuo metu Lietuvai nereikia mokslo. Lietuvai reikia prekybos ir paslaugu! Mokslas turetu aktyviai ir glautai bendradarbiauti su pramonės ir ukio subjektams, kurie komercializuotu isradimus, teiktu uzsakymus ir t.t. Pasiziurejus siandienine situacija - mokslo istaigos dirba isskirtinai sau (su tam tikromis isimtimis). Universitetuose kasmet "prikepama" daugybe specialistu, kuriu Lietuvai apskritai nereikia. Humanitaru, tiksluju ir gamtos mokslu, ir t.t. O gamybos pramone smarkiai sunyko ir tiktai labai labai pamazu kyla. Taciau lietuvaičiai mokslininkai - gana populiarai "darbo jega" uzsienio universitetuose, vykdanciuose ivairius projektus ir programas vietines pramonės uzsakymais. Dar negreit ateis tas laikas, kai Lietuvos imones gales "ismesti" i R&D

milijonus. Tad "protu" judejimo kryptis visada bus vienoda - finansiniai istekliai trauks kaip magnetas "protus" is visu saliu ir kontinentu.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

Gali prisideti bent jau pradedant tuo, kad neprisikiaulinti uzsienyje. O siaip labiausiai priimtina populiarinimo forma - savo zinios, darbstumas ir stropumas. Asmeniskai pats kaip isgaledamas bandau rekomenduoti keliaujantiems/turistaujantiems i Lietuva - kur vaziuoti, ka pamatyti, ir t.t. Taciau, vykstant tokiems reveransams politikos virsunese (kasmet - skandalas po skandalo), kartais tiesiog noretusi paklaust - o kodel gi Lietuva reikia populiarinti, kuo ji ypatinga..?

32 metai, inzinierius-mechanikas-konstruktorius

29. Vokietija

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

- isvaziavau 1993 i vokietija studijuoti medicinos, kodel? Norejosi pamatyti kazko nauja. Po studiju pradejau kryptingai gilintis i specialybe, darba ir kol kas "kybau" arba visiskai apsibrantu su geromis darbo ir laisvalaikio salygomis.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryssi su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

-palaukau, del laiko stokos marginaliai

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

- informacija visais kanalais: internetu, telefonu, laiksraciais online, netruksta nieko

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

-nesakau ne bet nematau ko skubeti. jei butu bent nors vienas vertas pasiulymas kodel gi ne. Atvirai tokiu jau nebesitikiu

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Koku zingsniu lauktumete?

-daryti politinius zingsnius, skatinti normalia konkurencija, nes "uzsienieciai" yra dazniausiai "suvalgomi" senbuviu turinciu siltas vietas ir bijanciu konkurencijos. Galbut teikti finansines lengvatas pradedant issikurti kaip pvz. lengvatiniai kreditai bustui. Ypatingai atleisti visus griztanciuosius nuo mokesciu uz praleistus uzsienyje metus.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

-daryti lietuviskus vakarus tarp studentu, daryti reklama lietuviaskai kulturai, meno parodoms, koncertams, populiarinti universitetus skatinant kuo didesni studentu apsikeitima pagal ivairiausias programas etc.

30. Svedija

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Grynas atsitiktinumas. Samoningai nesiverziau isvaziuoti. Gavau pasiulyma. Kvaila butu buve atsisakyti - ir ne vien del "geresnio gyvenimo."

2. Su bendruomene taip, su lietuviiais studentais - Lietuvos, ar uzsienio - ne. Tiesa, turiu viena asmenini pazistama, kuris, taip jau atsitiko, studentauja, siuo metu Svedijoje.

Vietine lietuviu bendruomene organizuoja renginius, tradiciniu lietuvisku svenciu minejimus, lietuvis muzikos veikeju pasirodymus. Ateinu i tuos renginius, bet idomu nera, butent del to, kad as vienintelis PhD studentas (kiek zinau,) is Lietuvos - ner su kuo "is dusios" pasisneketi.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Naudinga informacija niekaip nepasiekia. Siaip, "plepalu" pasiskaitau delfi.lt ar lrytas.lt.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

I grizima i Lietuva ziuriu kaip i savo mokslines karjeros pabaiga, t.y. gali buti, kad aplinkybes privers grizti netolimoje ateityje, bet i tai ziuriu neigiamai. Kas teigiamo? Galeciau tevus karsinti, dar karta nuvaziuoti i kaima.

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Koku zingsniu lauktumete?

Geras pirmas zingsnis butu jeigu tie vyrai ir moterys pradetu mastyti.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

Lietuva nera tokia jau nezinoma. Daugelis, kas isgirsta, kad esu lietuvis, sako: aaa, I know - Russian :) Deja mokslo pasiekimais tikrai negaleciau Lietuvos pagirti, bet sportas truputi gelbsti situacija: kai kurie zmones yra girdeje Saboni, arba kad LT krepstinio rinktine dave stipru issuki JAV 2000 metu olimpinese zaidynese.

31. Norvegija

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Geresnes salygos. 1) Lietuvoj, studijuojant doktoranturoj, reiktu papildomai dirbt. 2) Lengviau prieinami informacijos saltiniai, lengviau gaut finansavima kelionems i konferencija (savo darbo pristatymui).

2. Ar, ir kaip, palaikote ryssi su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Palaikau ryssi su kitais lietuviais doktorantais. Su bendruomene tik el. pastu (del dideliu atstumu (Norvegija) yra gana sunku dalyvaut ju organizuojamuose renginiuose)

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Internetas, seimos nariai, bendruomene, ambasada.

Labai truksta tam skirtu internetinio puslapio, kur valstybines institucijos pateiktu aktualia informacija butent lietuviams uzsienyje.

Butu labai saunu, jei Svetimo ministerija sukurtu informacini puslapi, kuriame talpintu vidurines mokyklos programas, medziaga. Manau tai labai aktualu iseiviu seimoms turincioms mokyklinio amziaus vaiku. Butent vaiko atitrukimas nuo mokymo programos Lietuvoje (prastesnis lietuviu kalbos zinios) gali buti viena is pagrindiniu priezasciu lemianciu sprendima likti uzsenio valstybeje.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Planuju.

Teigiami argumentai: 1) Gimtine, 2) Draugai (kurie laikui begant tolsta, arba isvyksta is Lietuvos)

Neigiami: 1) sudetingos proceduros mokesciu inspekcijoje, 2) neiskus mokslo finansavimas

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Koku zingsniu lauktumete?

1) Informacijos skleidimas:

- atviru konkursu (i valstybes tarnybos, universtitetus) publikavimas internete;
- zr. atsakyma i 3 klausima.

2) Finansines "paramos":

Valdzia galetu suprast, kad mokesciai ir neapmokestinamas minimumas kiekvienoje valstybeje yra paskaiciuoti pagal tos salies pragyvenimo lygi ir kita specifika. Tad skirtumo mokejimas yra absurdiskas. Tikros istorijos pavyzdys:

<http://www.delfi.lt/news/daily/comments/article.php?id=6896707>

Svarbiausia - aiskiai ir protingai apibrezti nuolatinio gyventojų savoka. Dabartine savoka yra labai aptaki, pilna visokių "veikiau Lietuvoje, nei užsienyje..." (citata iš <http://nauja.vmi.lt/index.aspx?itemId=10015082>):

"Jei gyventojas išvyksta iš Lietuvos, tačiau Lietuvoje pasilieka jam nuosavybės teise priklausantis nekilnojamas ir/ar kilnojamas turtas, jo banko sąskaitos, iš banko Lietuvoje asmuo yra paėmęs kreditą, už kurį mokas palūkanas, ar pan., toks gyventojas buvimo užsienio valstybėje laikotarpiu yra laikomas nuolatinis Lietuvos gyventojas."

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?
Žinoma prisideda, bent jau kaip atsvara Lietuvai "garsinantiesiems" vagims, banditams.

32. Danija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Buvo idomu pamatyti/patirti tą "užsienį", norėjosi gero išsilavinimo ir solidžios stipendijos :)

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Tvarkau LB tinklapi, dalyvauju ir organizuoju lietuviškus renginius

3. Kokiais būdais jūs pasiekiate informaciją iš Lietuvos? ko trūksta?

Kasdieninė informacija pagrindinė pasiekia internetu. Jei kalbėti apie informaciją LR ambasadoje, tai bent jau DK ji platinama labai siauram žmonių ratui, o tinklapis beveik neatnaujinamas.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Planuoju, bet tik ateityje. Teigiami argumentai būtų sava aplinka, draugai, nebrangus pragyvenimas, dinamiška ekonomika. Neigiami - nėra darbo pagal specialybę, mažas atlygis, siaubinga kriminalinė situacija, korupcija, ribotos galimybės tobulėti, žemo lygio socialinės garantijos (ypač nepavydžiui pensininkams)

5. Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nutekėjimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Valdžia turėtų prioritarizuoti mokslą ir naujų technologijų kūrimą, vertinti protinį darbą dirbantiems žmonėms (mokėti aukštesnius atlyginimus medicams, mokytojams, dėstytojams/mokslininkams). Reikalinga mokslo sistemos reforma, atviri konkursai mokslinių projektų finansavimui ir darbo vietoms užimti. Tam turėtų būti skirta daug didesnis EU struktūrinių fondų dalis nei dabar.

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

hm, manau klausimas visiskai neįdomus. geriausia LT reklama iš studentijos - geras mokymasis, moralus elgesys, atviras bendravimas, aktyvus dalyvavimas visuomeninėje veikloje. Dauguma sutiktų studentų būtų ta ir daro :)

33. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Išvykau studijuoti į Vokietiją dėl horizonto išpletimo bei išsiskyrimo darbo rinkoje pabaigus mokslus.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Palaikau ryšį su lietuvių bendruomene ir siekiu susisiekti su kitais studentais iš Lietuvos.

3. Kokiais būdais jūs pasiekiate informaciją iš Lietuvos? ko trūksta?

Informacija ar naujienos iš Lietuvos pirmiausiai pasiekia internetu, ju netruksta. O trūksta specialios informacijos, pvz. pasikeitimo su savos profesijos atstovais. Taigi, tenka remtis tik asmenine iniciatyva.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Planuoju. Kol kas ir asmeniniai saitai nesuvarze manes su Vokietija. Kada grisiu priklausys nuo darbo pasiulymu.

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Kokiu zingsniu lauktumete?

Valdzia turetu sunerimti, bet kaip pasake V. Adamkus, per daug sios problemos nesureiksminti. Is dalies tai galima interpretuoti ir teigiamai, kadangi valdzia gali isnaudoti "savus" zmones uzsienyje. Tikiu, kad globalizacijos amziuje ne vieta, o darbas ir tikslas yra svarbiau. Taciau, beabejo, dali "protu" reiketu susigrzinti. Kaip? Pirmiausiai, palaikyti su jais kontakta. Antra, informuoti apie darbo vietu pasiulyma. Galbut butu imanoma ikurti internetine svetaine su darbo pasiulymais, kurie butu pritaikyti iseiviams. T.y. ten turetu buti issami informacija apie darbo salygas, mokescius ir tt. (Tai svarbu todel, kad daugelis uzsienyje gyvenanciu lietuviu Lietuvoje tera baige vid. mokykla, ir apie "darbo gyvenima" nieko nezino).

Apie materialines privilegijas griztantiems galbut kalbeti butu kiek negarbinga...bet svarbu sukurti jausma, kad Lietuva laukia griztanciu "protu". Sis psycholognis aspektas manau yra svarbus, nes ne karta jau teko girdeti apie mobinga ir negeranoriskuma sugrizusiuju atzvilgiu.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

Studentija turetu jaustis Vokietijoje labiau savim pasitikinti, jausti atsakomybe uz savo sali, ja didziuotis, ja populiarinti. Stai kad ir tokios iniciatyvos kaip apskritas stalas su ambasadoriumi, tikiu suteiks daugiau pasitikėjimo savimi ir uzdegs iniciatyva. O studentai gali prisideti labai daug kuo, pvz.: rasyti i lokalinius, regioninius laikrascius straipsnius (apie sali kaip kelioniu tiksla, apie Lietuvos politika, apie socialines programas), kurti bendras asociacijas kaip "Deutsch- baltischer Verein". Man paciai kilo mintis rasti netoli Hamburgo miesta, kuris noretu partneriauti su miestu Lietuvoje- sitaip gimtu naujos pazintis, konkretus projektai, moksleiviu pasiketimai.

Taip pat svarbu, kad studentai isidarbintu geros ir prestizinese darbovietese cia, kad is ju galetu pletoti jau institucinius rysius su Lietuva.

34. Danija

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Gavau pasiulyma is nesavanaudisko destytojo pasimokyti magistraturoj

2. Ar, ir kaip, palaikote rysius su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Palaikau daugiausia su studentais

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Informacija pasiekia per naujienu portalus (www). Truksta aiskumo, kas uz ka Lietuvoj atsakingas.

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Planuoju - pasiimti keleta pazistamu, giminiu kaskart.

Neigiami argumentai: mano mokslas Lietuvai nereikalingas.

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Kokiu zingsniu lauktumete?

Analogiskas klausimas: kaip organizmas turetu reaguoti i tushtinimasi?

Atsakymas: ieskoti maisto (samdyti, kviesti protus bei sudaryti esantiems normalias salygas daryti moksla). Mokantiems skaityti - rekomenduoju Mariaus Mikucionio komentara.

Pirmiausiai ivyks aukstojo mokslo sistemos devalvacija. Po to bus imtasi zingsniu kuriu reikejo pries 5-10 metu: brangiai atsieinantis samdymas specialistu is uzsienio, kad palaikytu LT aukstuju mokyklu lygi bent panasu i uzsieniniu universitetu.

Zinoma, tiketini ir zingsniai kaip pas Lukasenka: reikalavimai uzsieny studijuojantiems grizti i sali po studiju, asmeniniai leidimai pareigunams vaziuoti i uzsieni, pirmosios nakties teise gensekui su istekanciomis pareigunemis. Paulaucko tevas anot nekuriu liudininku panasiais dalykais uzsiiminejo - isprievartavimas pasitelkiant psychologini smurta ir pasinaudojant KGB pulkininko pareigomis. Situacija

dabar neka tepasikeitusi - prievartaujami policininkai, ugniagesiai, pensininkai, indelininkai (sarasas uzims kelis psl).

Paradoksas, bet Lietuvoj valstybei dirbantys yra santazuojami – proporcingai prisiimtoms pareigoms. As kazkodel "stogo" poreikio nejauciu (aci u keliems metams, praleistiems demokratiskoje V. Europos visuomeneje).

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

O kas ta Lietuva? Idomiau AMB buvo karta issireiskes, vos ne "as – tai valstybe". Tokios "Lietuvos" geriau apskritai nemineti, jau nekalbant apie populiarinima.

35. Sveicarija

Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Si apsisprendima leme is dalies ir tai, kad baigusi Kauno Technologijos Universitete bakalauro ir magistro studijas, nesuradau darbo Lietuvoje pagal specialybe (tekstile, polimeru chemija). Apsisprendima itakojo ir asmenines priezastys.

Ar, ir kaip, palaikote rysy su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Sveicarijoje palaikau rysy su lietuviu bendruomene, dalyvauju jos organizuojamuose renginiuose, visi bendruomenes nariai turi galimybe lengvai keistis informacija per interneta (lietuviai_ch@yahoogroups.com). Turiu nemazai pazystamu lietuviu (daugiau dirbanciuju nei studentu), su kuriais praleidziu laisvalaiki.

Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Skaitau laikrascius internete, taip pat ziuriu per interneta TV LT. Informacijos trukti gali tik tiems, kas neturi galimybes naudotis internetu (o toks atvejis, mano nuomone yra retas)

Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

Is pradziu buvau nusprendusi baigusi mokslus grizti (tai buvo pries 5 metus). Dabar galvoju jau kiek kitaip, jei bus galimybe liksiu Sveicarijoje arba pasirinksiu kita sali.

Apsisprendima is dalies itakoja tai, kad jauciuosi integravusi Sveicarijos gyvenima, turiu gana daug draugu is dalies vilioja ir geresnes perspektyvos, nei Lietuvoje.

Taciau, neatmetu ir tokios galimybes, kad grisiu i Lietuva, bet ne is karto po studiju.

Kadangi mano artimieji gyvena Lietuvoje, tai gyvenant uzsienyje yra didziausias minusas, kad juos matau l retai.

Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Kokiu zingsniu lauktumete?

Dauguma atveju apsisprendima isvykti lemia patrauklesnes materialines salygos uzsienio salyse, karjeros perspektyvos. Ka valdzia turetu daryti, konkretaus atsakymo neturiu.

Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

Mano nuomone yra tokia, kad ir studentija, ir dirbantieji privalo populiarinti Lietuva toje salyje, kurioje gyvena. Paprasciausias budas tai daryti yra pasakojimas apie Lietuva bendradarbiams, draugams. As pasakoju visuomet, kad esu is Lietuvos. Prisimenu, kad is pradziu mane labai trikdydavo aplinkiniu reakcija, kai jie mane is karto sutapatindavo su ruse. Tokiems, aisku, jei budavo galimybe, papasakodavau trumpai Lietuvos istorija, t.p. apie archaiska lietuviu kalba ir jos svarba indoeuropieciu kalbu grupeje (vien ka jau reiksia panasumas su senuoju sanskritu!).

Zinoma, yra ir daug kitu budu, pvz.: Lietuvos meno, kulturos prezentacija uzsienyje. Viskas pazystamas studentas organizavo VU choro pasirodymus Sveicarijoje...

Tuo uzsiimti yra bet kokiu atveju paprasciau, jei dalyvauji lietuviu bendruomenes veikloje, turi nemazai pazystamu lietuviu, kurie gali paremti atvykstancius menininkus is Lietuvos, kad ir nakvyne.

36. JAV

1. Kodel isvykote studijuoti/dirbti i uzsieni?

Studijuoti ir dirbti ishvazhiavau i JAV todel, kad esama politine, socialine, moraline, kulturine, dvasine ir visokia kitokia santvarka man buvo nepriimtina ir atstumianti. JAV nera rojus, bet nera ir blogiau nei lietuvoje. Ish karto galima paklausti, o ka ash budamas Lietuvos pilieciu padariau, kad padetis Lietuvoje pageretu - ish karto atsakau - stengtis reikia ne del geografines Lietuvos, o del doru ir kulturingu lietuviu, kuriu kaip bebutu gaila dauguma dabar jau uzhsieniuose. kur be pasisuksi lietuviskos mokykleles, pilnos lietuviskos bazhnychios, lietuviskos ligonines, lietuviski restoranai, shokiu, dainu ansambliai ir pan. netgi steigiami lietuviski fakultetai..

2. Ar, ir kaip, palaikote rysy su lietuviu bendruomene, kitais studentais is Lietuvos?

Dalyvauju lietuviu bendruomenes susiejimuose, organizuojamuose renginiuose, aplankau lietuviskas pamaldas lietuviu bazhnychioje, bendrauju su kitais lietuviais kurie chia mokosi ir dirba. padedu kuo daugiau, nes pats pradejau nuo 0 ir zhinai, kaip sunku yra isikibti, net ir amerikoje, nezhinant tvarkos, istatymu ir pan.

3. Kokiais budais jus pasiekia informacija is Lietuvos? ko truksta?

Internetas (laikraschiai, tv.lt, audio.lt)

4. Ar planuojate grizti i Lietuva? (teigiami ir neigiami argumentai)

I lietuva su visu gryzhti neplanuoju. nebent kelioms savaitems kai bus galimybe. kol kas neturiu nei zhaliios kortos, nei JAV pilietybes, o su dabartiniu statusu ishvazhiuoti i lietuva nera saugu, nes ten biurokratizmas kaip dzhiunglese. kaip pvz. galiu pateikti fakta, kad ash jau treti metai kaip gyvenu ir mokausi JAV, o mano tevus vis dar tebekamuoja karinis komisariatas ir nori mane i armija paimti :)

5. Kaip Lietuvos valdzia turetu reaguoti i "protu nutekejima"? Koku zingsniu lauktumete?

Lietuvos valdzia i protu nutekejima nereagavo niekada ir nemanau kad reaguos. reaguoti ir bandyti ka nors pakeisti visiems seniems komuniugoms nera tikslo. kuo bukesne ir kva ilesne liaudis, kuo mazhiau ishsilavinusiu zhmoniu, inteligentu, tuo lengviau jiems visus valdyti ir pudrinti smegenis. po 50 metu sovietines okupacijos tautos smegenys ir taip yra (atsiprashant) shlapimu praplautos, o daugumo ryzhtingiausio ir kazhko siekianchio jaunimo jau senai namus paliko. o statistikos departamentas, kuris ir dabar tebekalba apie 3.1 milijona lietuvoje gyvenanchiu pilieciu mano nuomone yra absoliuti nesamone, nes paskaichiavus lietuvius aplink, pazhiurejus i kanada, vakaru europa, australija pasijauchia, kad lietuviu yra daug, bet ju mazhiauscia - Lietuvoje.

6. Kaip lietuviskoji studentija prisideda/gali prisideti prie Lietuvos populiarinimo uzsienyje?

Studentija prie populiarinimo nelabai prisideda ir nemanau kad prisides. pasisakyti, kad esi lietuvis ne visur drasu, nes visi banditeliai ir postsovietines ishgame yra tiek visur prisitershe ir prisiderge, kad daugelyje shaliu geriau jau sakytis, kad esi rusas. pagarbos sulaukti kur kas daugiau shansu.

37.

1. Isvykau stuijuoti, nes norejau pajusti studentiska gyvenima ir atitrukti nuo tevu.

2. Visi mano draugai liko lietuvoj, rysy palaikau nuolatos internetu, telefonu ir siaip pakankamai daznai griztu i Lietuva.

3. Internetu, o truksta tik logines sekos, bet jos truksta ir Lietuvoj.

4. Butinai grisiu, cia nauja rinka, Lietuvoj puikios galimybes.

5. Manau, kad studentai turi buti motyvuojami integruojant juos i darbo rinka kaip jaunus specialistus, o ne kaip kvailelius neturincius patirties. Uzsieni studento statusas - garbe, o Lietuvoj - trukumas, be triju metu darbinės patirties studentas nevertas demesio.

6. Dalyvavimu tarptautines programose.

38. JAV

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

LT buvo per lėtas informacijos srautas, lėti tempai idėjoms ir veiksams įgyvendinti, visuomenės letapediskumas.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Palaikau ryšį su šeima telefonu ir internetu. Su kt. lietuviais/lietuvėmis ryšiu nepalaikau

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Informacijos neieskau, nes gan žemo lygio arba jau per sena. Profesinės žinios pasiekia LT per lėtai. Domiuosi daugiau savo vietos žiniomis kurios man atrodo greitesnės, kokybiškesnės ir idomesnės.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Neplanuoju grįžti į LT, nes savo gyvenimą ir darbą susikuriau užsienyje. Patinka JAV motyvuojantis požiūris į žmogų ir "kito šanso" egzistavimas

5. Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nutekėjimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Man tai jau nebeidomi tema

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Man tai neberupi.

39. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsienį?

Pirma, tokios specialybės tuo metu dar nebuvo imanoma studijuoti Lietuvoje.

Antra, ribotas laisvų vietų skaičius PhD studentams.

Trečia, mažos algos, iš kurių neimanoma pragyventi, bei menka valstybės parama mokslinei veiklai. Del to nukentima pagrindinio mokslo kokybė. Ketvirta, pasenęs požiūris į PhD studentą. Lietuvoje PhD studentas tai žmogus kuris dažnai nėra savarankiškas mokslo bendradarbis, o žmogus kuris dirba juoda darbu, bet straipsnyje jo vardas arba antroje vietoje, arba jo nėra visai.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Paprastai susibegam progai esant prie alaus ar cepelinu. Be kita ko Tiubingene egzistuoja lietuviška knaipe, kurioje dažnai šnekama lietuviškai.

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Kaip taisykle per Internetą - www.Delfi.lt, www.Omni.lt, Lietuvos Radijo transliacija Internetu.

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Dar galutinai nenuspresta, bet gal 10 metų begyje (noretusi pasisemti daugiau patirties). Vienas iš pagrindinių argumentų grįžti tai ko gero noras, kad vaikai neasimiliuotų. Antras, noras aktyviai dalyvauti šalies mokslo vystymosi procese. Galų gale universiteto zinomumas susidaro iš to kiek ir kur žmonės publikuojasi, bei mokslo tyrimų kokybės.

Taciau iš kitos pusės šiandien Lietuvoje nėra tinkamos infrastruktūros grįžusiems mokslininkams pradėti savo veiklą akademijoje - tai nulemiantis sprendimą faktorius. Paprasčiau pasilikti kur esi ir nesukti sau galvos.

5. Kaip Lietuvos valdžia turetų reaguoti į "protu nutekejimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Na pirma, manau kad labai sveika jei žmonės tam tikram gyvenimo etape išvaziuoti į užsieni padirbėti arba studijuoti kuri laiką, pasisemti patirties. Tačiau valstybė turetų būti suinteresuota, kad tie žmonės kada nors grįžtu ir jų patirtis būtų panaudota savo šalies ukiui ar mokslo labui. Pav., kokiam mokslininkui suteikti galimybę įsteigti savo laboratoriją ir dirbti panašiom sąlygom kaip užsieni, kitos srities specialistui užtikrinti galimybę be vargo susirasti darba, ir t.t.

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Keista, bet apie tokia stipendija nieko nesu girdejes... Jei tokia egzistuotų, tai manau gerokai padėtų mokslo, ekonominiu bei kulturiniu santykiu plėtojimui. Galų gale jei šalis sugebėtų remti savo piliecius užsieni, jos reputacija būtų žymiai geresnė, bei užsitarnautų pagarbos.

40. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsieni?

Ilgejausi studentijos internacionalumo

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Artimai bendrauju su keliomis čia esančiomis ir taip pat studijuojančiomis lietuvaiteimis, tokios kaip ir bendruomenės neturime

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Internetu

Trūksta liet. TV, www.tv.lt nebėgaliu žiūrėti per internetą

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Dar neapsisprendžiau

+ arti savo šeimos, gimtąja kalba galečiau daug daugiau nuveikti (turiu omeny savo profesiją)

- baiminuosi, ar rasciau darba, žemi atlyginimai, negalečiau tiek keliauti, kai kurios visuomenės nuostatos

5. Kaip Lietuvos valdžia turetų reaguoti į "protu nutekejimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Man svarbiausia būtų, kad mūsų uždirtbtų negausiu pinigų, kuriais finansuojame savo studijas, neapmokestintu. Kol gyvuos ši sistema, kad trečdali uždirtbtos sumos reikėtų sumokėti valstybei, tol aš namo negrįšiu.

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Labai populiariname! Labai keliame susizavėjimą (tiek puikiais mokslu rezultatais, tiek tokiomis akcijomis kaip „Baltijos šalių pažintinė savaitė“, „Baltijos šalių maisto savaitė“)

41. Vokietija

1. Kodėl išvykote studijuoti/dirbti į užsieni?

Pirma karta išvykau laimejus ERASMUS stipendija, antra karta - studijuoti tarptautinio magistro. Išvykau ne ieskoti 'geresnio gyvenimo', bet ismokti užsienio kalbų, praplešti akiraty, ir, svarbiausia, garsinti Lietuvą ir keisti užsieniecių požiūri apie mus, kaip apie atsilikusią neturtingą buv. SSRS valstybę.

2. Ar, ir kaip, palaikote ryšį su lietuvių bendruomene, kitais studentais iš Lietuvos?

Su lietuvių bendruomene ryšiu nepalaikau (nors pora kartu buvau lietuvių susitikimuose), nes nesu tiek pasiilgęs Lietuvos, kad man labai truktų progos su bet kuo pakalbėti lietuviškai ar padainuoti lietuvių

liaudies dainas :)Taciau jei lietuviai be dainu dainavimo ir pokalbiu apie 'ora' vykdytu tokia veikla, kuri populiari Lietuva - BUTINAI prisidediau. Beje, jokių būdų neteigių, kad lietuviai niekur nevykdo jokios Lietuvos garsinančios veiklos!Kalbu tik apie tuos miestus, kuriuose man teko gyventi.

3. Kokiais būdais jūs pasiekia informacija iš Lietuvos? ko trūksta?

Internetu, telefonu. Nieko netrūksta. Ko gi gali trukti?

4. Ar planuojate grįžti į Lietuvą? (teigiami ir neigiami argumentai)

Taip, nes tik Lietuvoje galiu susirasti gera, savo išsilavinimo lygį atitinkanti darba, greitai padaryti karjerą. Užsienyje arba ypatingai daug pastangų ir laiko darbo ieškojimui ir karjeros darymui tektų idėti, arba raskčiau tik aukles, padavejas ar pan. darba. Be to, mane baisesnė nervina užsieniečių požiūris į Lietuvą - 'neturtinga Rytų Europos šalis', 'Rusija', o mane, kaip ir 'vargšė Lietuva, kuri užsienyje ieško geresnio gyvenimo' ir pan. Likčiau užsienyje, jei raskčiau darba ambasadoje ar kokioje kitoje institucijoje, kurioje galėčiau užsiimti tiesiogiai Lietuvos populiarinimą veikla.

5. Kaip Lietuvos valdžia turėtų reaguoti į "protų nutekėjimą"? Kokiu žingsniu lauktumėte?

Nemanau, kad 'protų nutekėjimas' tokia didelė problema. Manau, kad daugiausiai nuteka ne 'protai', o 'rankos', t.y. į užsienį daugiausia išvyksta nestudijavę žmonės dirbti žemės ūkio darbu, statybose, aptarnavimo sferoje ir t.t. Bent jau iš mano kursiu - 200 žmonių - daugiausiai 5 žmonės išvyko į užsienį, 2 iš jų - tik keliems metams, prateisti mokslu.

6. Kaip lietuviškoji studentija prisideda/gali prisidėti prie Lietuvos populiarinimo užsienyje?

Kaip lietuviškoji studentija prisideda - nežinau. Asmeniskai visiems mano sutiktiems užsieniečiams daug pasakoju apie Lietuvą, bandau išrodyti, kad tai nėra kažkokia atsilikusi neturtinga šalis, dovanuju knygas apie Lietuvą, rodo nuotraukas, vaizduo lietuviškais valgiais ir gerimais, mokymo įstaigose, kai tik yra galimybė pasireikšti 'laisva tema', pristatineju referatą apie Lietuvą ir, žinoma, atsakineju į tokius idiotiškus klausimus, kaip kad 'O, Lietuva, tai tu iš Rygos, ar ne?' arba 'O, Privet!!!Ka, tu nenori sėkėt rusiskai, taigi čia jūsų gimtoji kalba?' ir pan.

Ka galėtų lietuviškoji studentija (ir ne tik) daryti šiuo klausimu:

-atidžiau atrinkti studentus, kurie važiuoja į užsienį pagal ERASMUS ir kitas mainų programas. tai turėtų būti ne būtina 10-ukais besimokantys(-cios), o savim pasitikintys, norintys ir sugebantys kuo labiau išgarsinti Lietuvą žmonėms. Bent iš savo asmeninės patirties galiu pasakyti, kad studentes, kurias man teko pažinti užsienyje, ne tik kad negarsino Lietuvos gerąją prasmę, bet tik patvirtino 'vargšiu lietuviu (ir kitu rytų europiečių), norinčiu susirasti turtingą senį' įvaizdį.

-lietuviai turėtų organizuoti lietuvių parodas, koncertus, bet į juos kviešti ne lietuvių bendruomenės narius, o užsieniečius!

-organizuoti užsieniečiams pristatymus apie Lietuvą: pasakoti apie Lietuvą mokyklose, universitetuose, rengti vakarelius tema 'Lietuva' ir t.t.

-išleisti užsienio kalbomis gerą knygą apie Lietuvą, o ne tokią, kokias man teko matyti knygynuose: pvz. Günther Schäfer knyga 'Litauen mit Kaliningrad', kur ant viršelio uždeta nuotrauka su cerkve ir prikista tiesiog klaidinga daranciu nuotrauka, pvz., kažkokia tetule, turguj arbusus pardavinejanti ir šalia stovintis treniruotas vaikinys(12 psl.) arba knyga 'Litauisch Wort für Wort' , kur ant viršelio uždeta nuotrauka su 'bomzais', sėdinčiais ant suoliuku.

-išleisti lankstinuką, atviruką su informacija apie Lietuvą ir dalinti juos tiesiog gatvėje ar universitetuose kokia nors Lietuvos svarbia progą. Taip, pvz., darė armenai, noredami atkreipti užsienio dėmesį į jų ir Turkijos problemą.
